

subotički dvotjednik

Godina II. • Broj 25 • 17. lipnja 1995. • Cijena 1 dinar

Dječja poruka mira (i) putem ekrana

SUBOTICA NEMA ALTERNATIVU

Nemoćni otpor većine odraslih Subotica vremenu masovnih, nerijetko silom vođenih „poziva“ na „vojnu vežbu“ bio je satisfakciju i materijalno se ovaploćava u pobjedu pacifizma dječjim musicalom „Dobro jutro, Subotice“ održanim 17. lipnja na bini Sinagoge. Riječi gradonačelnika **Józsefa Kasze**: „Dobra večer, Europo! Subotičani, smo rođeni za mir, toleranciju i ljubav. Prijetili su nam i gazili svijeće, ali mi smo odoljeli. Tako ćemo i nastaviti.“ Riječiti su potvrda za ljude duljeg vijeka kako se ova sredina odnosila prema kulminaciji praktičnog pokušaja provedbe ideje „Ein Volk, Ein Staat – Ein Führer!“ na svjetski poznati balkanski način. Riječi se mogu odnositi i na izaslanika subotičkog tjednika Lilića (nije došao „zbog bolesti“) gospodina **Zorana Bingulca**, saveznog ministra zaduženog za sport i pitanja mladeži, koji podsjećanje tko je ponio „štafetu mira“, što se u sve masovnije utrku tek želi naučiti i to iz posve drugog pravca.

Pitanje mira na našim prostorima svedeno je na jedno – na politiku. Tako je i scenarij „Child Musical“ u povodu 50. obljetnice oslobođenih naroda, autora **Ildikó Lovas** i **Lana Merkovića**, pisan kao ljudsko viđenje zločina i življenja u vremenu suludih vođa iskoren od dijela lokalnih novinara za čisto političko-dodvorantsku ulogu. Samo, jeka ovdje je sa zakašnjenjem, što bi rekao Bob Rock, nije isključeno da im ispolitizirani komentari glavnom stožeru pacifističke vojarne već u ovom ostaju bez uspravne crte na predznaku. Izgovor o najboljim namjerama vjerojatno pokušali proturiti i mnogi prije, a eto ih sada u plavu. O čemu je riječ?

Subotičke novinarke (2) i novinar (1) svojim komentarima tjeraju na razmišljanje o mogućnosti: ili su za korak ispred pa se vjetar promijeniti, ili slabo uče videći praktičnu korist slogana „mir nema alternativu“, ne misleći o posljedicama. Isti „žensko pitanje“ načeto je od strane novinara koji je pročitao komentar musicala na lokalnom radiju, gdje se tvrdi da su djeca svojim simbolima grubo izmanipulirana u političke svrhe. Slični tekstovi i od strane no-

vinarke lokalnog tjednika i novinarke dopisnika negdašnje prijestolnice negdašnje Vojvodine. Naravno, previda se osnovna stvar – zamjena teza, i to kroz cijele njihove tekstove. Gruba je politička manipulacija djecom od-

Snimio: A. Juriga

vođenje mladoženje „u rezervu“ sa svadbe (slučaj iz okolice Subotice), jeftin je simbol masovna depresija, narkomanija, samoubojstva... (pune novina oglasa: „psiholog pruža besplatnu pomoć“), gruba su politička manipulacija djecom neobjektivni novinari (skinuti pogled s uspjeha na „Južnoj pruži“), jeftina je simbolika obraćanje „neidentifikovanom predsjedniku“ (što mu poručuje udruženje „Žene u crnom“?)... Naravno, sve su to klevete koje su putem Drugog programa RTS-a građani mogli vidjeti na opisan način.

(nastavak na str. 2)

Sjednica Savjeta Međunarodnog filmskog festivala na Paliću Kvaliteta – preduvjet uspjeha

Filmom Emira Kusturice „Underground – Bila jednom jedna zemlja“, pobjednikom na ovogodišnjem festivalu u Cannesu, koji će biti prikazan izvan konkurencije, započinje 21. srpnja treći po redu Međunarodni filmski festival na Paliću, čiji je producent Otvoreno sveučilište iz Subotice, a, skupa sa sponzorima, SO Subotica i republičko Ministarstvo kulture sudjeluju kao financijeri projekta u vrijednosti od 200.000 dinara i 250.000 DEM.

U konkurenciji za nagradu „Aleksandar Lifka“ ove će se godine naći 23 domaća i strana filma, a selektor je, kao i lani, **Aleksandar Zelenović**, direktor „Jugoslovenske kinoteke“. Direktor Ruske kinoteke **Vladimir Mališev** pristao je na ulogu člana žirija, a pominju se i imena **Andzeja Wajde**, **Thea Angelopulosa** (čiji će film „Odisejev pogled“, također izvan konkurencije, biti prikazan na zatvaranju 28. srpnja), **Milene Dravić** Emira Kusturice, **Gorana Markovića**, **Zorana Simjanovića** i **Jirija Mencela**.

Prije početka glavne manifestacije, kako je istaknuo **Dinko Tucaković**, član Savjeta festivala, u periodu od 14. do 19. srpnja bit će održana revija komercijalnih i artistskih filmova, a kao prateći program u kinu „Abazija“ od 22. do 27. srpnja publika će moći vidjeti filmove braće Lumierre i kratke filmove.

Veliki broj okupljenih novinara na prvoj sjednici Savjeta festivala prema riječima gradonačelnika **Józsefa Kasze** predstavlja dobar preduvjet za uspješnost ove manifestacije.

ku

Tijelovo

Oko 20.000 ljudi 15. je lipnja bilo nazočno održavanju veličanstvene, po prvi puta nakon 50 godina, tijelovske procesije na subotičkim ulicama. Vjernici, djeca u bjelini, mladi u nošnjama, čuvari Božjeg groba, trećoreci, vodstvo općine, te redovnici i svećenstvo s biskupom na čelu... Ovaj „prošijun“ je u laganom hodu plenio redom, mirom i dostojanstvom. Od katedrale do franjevačke crkve i nazad uz zvuk zvona. Podijeljeni biskupski blagoslov s presvetim oltarskim sakramentom gradu i svim njegovim građanima, i s iskazanom porukom mira, govori dovoljno o njihovim željama, htijenju i opredjeljenju. Savršeno organizirano, bez propusta i bez incidenata, s odličnom suradnjom s policijom, Subotica i Subotičani su još jednom pokazali što znači čuvati svoje i poštivati tude.

Tomislav Žigmanov

Usvojena Deklaracija o hrvatstvu Bunjevaca

NI RAZGOVORA, NI DIVANA

U Bajskoj bunjevačkoj katoličkoj čitaonici u Baji 10. i 11. lipnja održani su šesti „Bajski razgovori” s temom „Bunjevci danas”.

Bio je to impozantan skup hrvatsko-bunjevačke inteligencije iz Mađarske, Hrvatske i Jugoslavije. Skup sa preko sto sudionika je bio, a razgovora, na žalost – nije. Organizacija loša, ostaju tek vrijedni pomena osobni kontakti i osobni divani. Prilika da se o aktualnim problemima Bunjevaca sadržajnije i kritičkije progovori je propuštena. Tema „Bunjevci danas” kao da za sudionike nije bila dovoljno suvremena ni provokativna. Zadana širina teme i obim pojma *danas* shvaćen je i tretiran na folklornoj razini prošlosti. Po tko zna koji puta čuli smo opća mjesta iz povijesti Hrvata-Bunjevaca, uz već otrcano politiziranje i lamentiranje. Dokazivano je dokazano. Poglavitno ono što se sudionicima ne treba dokazivati. Tako su se dugi referati pretvorili u predavanja i držanje satova, a prednjačili su u tome uzvanici iz Hrvatske. Više su oni govorili priznatim i nepriznatim manjinama, nego oni njima.

Kome su takvi razgovori potrebni, po svemu sudeći, ne zna ni sam organizator. Šansa da se ideja o nacionalnim manjinama kao kulturnom i duhovnom mostu među narodima i državama osuvremeni i utemelji, ovom prigodom je propuštena. Put dublje, sadržajnije i bogatije kulturne suradnje s matičnom državom ostao je tek kao mogućnost.

Dojam je da između matične države i njenih manjina u susjednim državama za sada postoji jednosmjerna komunikacija po vertikalnoj osnovi (političkoj), a da nedostaje horizontalno povezivanje i protoka informacija. Uzrok tome možda je u nepostojanju određenih institucija. Poglavitno se to odnosi na SR Jugoslaviju. A u ovome trenutku najteži, i u biti neriješen, je nacionalni status Hrvata u SR Jugoslaviji. Zahvaljujući gluhoći i sljepoći Vlade Jugoslavije. Njeno latentno opredjeljenje jest da su oni ovdje kao nacionalna manjina nepostojeći, suvišni i ničiji, a što je brutalan i otvoren korak do potpune asimilacije.

Glede ovih problema drugoga dana „Bajskih razgovora” usvojena je Deklaracija o hrvatstvu Bunjevaca. Dokument vrijedan pažnje i kvalitetni iskorak ovoga skupa. To ukazuje da se o Bunjevcima danas u Baji itekako imalo što raspravljati i o čemu razgovarati. Međutim, nije bili tako. Samo Deklaraciji posvećeno je nedopušteno malo vremena. Mišljena smo da je ona ishitrena i nedovoljno pripremljena. Uz to bila je zagušena ostalim temama i pričama. Samo usvajanje i svečano proglašenje došlo je na kraju zasjedanja drugoga dana. A njome je susrete trebalo započeti. Dokument po svojoj ozbiljnosti i dalekosežnosti sam po sebi to zaslužuje. Ovako, ispao je sporedan. Odnosno, samo za neke bitan.

Ovim kritičkim opservacijama ne želimo nipodoštavati razgovore. Dapače. Želja nam je da oni budu okosnica budućih razgovora, gdje će se iznositi problemi Hrvata-Bunjevaca. Jer Hrvati-Bunjevci od Senja, preko Like do Bačke trajno su zadužili hrvatski narod, te su neodvojivi dio njega, ma gdje živjeli. Jer, na tim prostorima žive od davnina. Nalazimo da iz tih razloga razgovori moraju imati odgovarajuću težinu, biti primjereni vremenu i situaciji. U protivnom, uz vlastitu folklorizaciju duha i „uz svesrdnu pomoć” vlasti države u kojoj manjine žive doprinjet će njihovoj još bržoj asimilaciji, te gubljenju identiteta i kulturnom siromaštvu ovih prostora. Toga se mora biti svjestan. I u cijeloj ovoj priči, a za povijesnu odgovornost ove problematike svih Hrvata izgleda da nedostaje Bunjevac tipa, formata i duha jednog A. G. Matoša.

Vojislav Sekelj

Subotica nema alternativu

(nastavak sa str. 1)

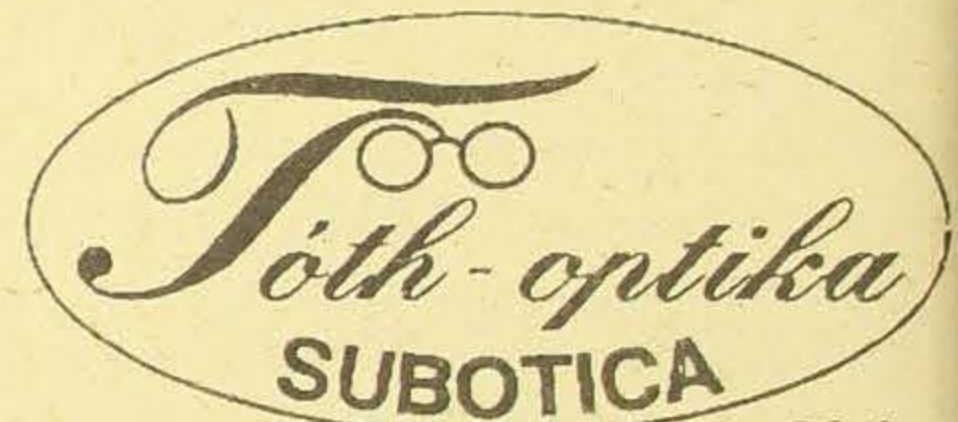
Ali, slijedimo logiku dvije žene i muškarca koja ide do u tančina. Nije jeftina simbolička program nastave jezika gdje se tijekom osmoljetke u dijelu „epski ciklus” svjesno potencira kult (guslarske) smrti i junaštva; nije gruba politička manipulacija odvajanje od maternjeg jezika i pisma djece roditelja kao deklariranih pripadnika „genocidnog naroda”, kao ni program zemljopisa za učenike VIII. razreda u dijelu gdje se govori o raspadu BiH... Jer, primjećuje novinarka „tugovanku” mlade koja pjeva „suvišno je i reći – na hrvatskom”, „mir” je u Subotici za većinu nerazumljiv”, jer se „većim delom” iskazuje na mađarskom; nedostaju srpske i crnogorske nošnje i koreografije... Usput, dobro bi iz istog izvora bilo pročitati tekst o autokefalnosti Crnogorske pravoslavne crkve ili stav Liberalnog saveza Crne Gore. Toliko netrpeljivosti prema (gradu) Subotici ima samo onaj tko duhovno ne stanuje u njoj. Hrvatski je, primjerice, ako je to već praćeno, bio zastupljen samo kroz uvodni govor Laze Vojnić Hajduka, predsjednika Organizacijskog odbora, i „tugovanku” žene na sceni. Kako nazvati ovakav stav o pravu na upotrebu maternjeg jezika? Pa makar se on odnosio i na neljudsku potrebu za plaćem.

Nije musical u profesionalnom smislu riječi zaslužio sve pohvale, ali je poruka izgleda toliko jaka da su prvi reagirali oni koji su se u njoj najjasnije prepoznali kao podstrekači ideje s početka teksta o Narodu, Državi i Vodi (koji ih je iznevjerio). Zaslužuju Károly Vicsek (redatelj), Vesna Tovstonogov (njegov pomoćnik), István Balázs Piri (korepetitor) i István Hupko (scenograf) i opširniju kritiku,

jer je predstava djelovala nedovoljno pripremljena, razvučena i neoriginalna. Trebali li musicalu „koncert” tri kulturno-umjetnička društva u trajanju od skoro pol sata, u potpunosti preuzete numere iz „Kose” ili Johna Lennona, primjerice? Imaju li opravdanja pucnji u vjerskom objektu, pa makar tema predstave bila ratna? Gdje je tu originalnost rock-opere tipa npr. „István a Király” s elementima folka, rocka i crkvene glazbe? A veći dio musicala zasnivao se upravo na tome. Možda je sretna okolnost što su se veze s Berlinom, Mürzschlagom i Veszprémom prekinule baš pred početak predstave. Možda za pomenuta imena vrijedi i sugestija da se s ovim projektom ne stane, nego s doradenim i uvježbanim izade i van okvira gledanosti RTS-a. Nepravедno bi bilo ne spomenuti hvale vrijedan uloženi trud gimnazijalaca, učenika Muzičke škole, baletne skupine „Mladosti” i djece iz „Népköra”, „Mladosti” „Bunjevačkog kola”

Jer, vjerojatno novinarka-dopisnik i ne osjeća koliko je u pravu kada pogrešno navodeći riječi gradonačelnika (izgovorio ih je Bingulac) kaže da je „Subotica ulaznica Jugoslaviji za Evropu” i da ovaj grad ima „neki poseban status”. Ne „neki”, Subotica nema alternativu. Drugi neka isto tako vole svoj grad. Onda će razumjeti i naš poseban status. To svijetu treba pokazati.

Zlatko Romić

Subotica

Tel: 51-045 Maksima Gorkog 26

Radno vreme

Radnim danom 9.00-12.00

16.00-19.00

Subotom 9.00-12.00

Radno vreme oćnog lekara

Radnim danom 17.00-19.00

Žig broj 25

Adresa uredništva: Subotica

Preradovićeva 4

Telefon: (024) 30-136

Osnivač i glavni i odgovorni urednik:

Vojislav Sekelj

Uredništvo: Lazar Merковиć, Zlatko

Romić, Ivan Rudinski, Dragan

Vidaković i Tomislav Žigmanov

Tehnički urednik: Ivan Hegediš

Tisak: „Globus”, Subotica

List je registriran kod

Ministarstva za informiranje

Republike Srbije pod brojem 1620 od

25. travnja 1994. godine

„Žig” izlazi svake druge subote

Poklanjaju nas kao Vladinu djedovinu SIMP(T)O(MI) NAŠEG PROPADANJA

„Krajem maja, radnici Trgovinskog preduzeća 'Moda' u Subotici, referendumom su se izjasnili o pripajanju Holding kompaniji 'Simp' iz Vranja. Ovu odluku oko 60 radnika 'Moda' potvrdila je i Skupština 'Simp' svojom odlukom, utvrđujući da je od obostranog interesa da društveno preduzeće iz Subotice bude u sastavu Holding kompanije iz Vranja” – čuli smo pre neki dan na konferenciji za novinstvo u okviru ovog značajnog događaja, koji izaziva različite komentare i reagiranja, od ushita do ohrabrenja.

Naizgled, sve je u najboljem u redu: sudba 60 djelatnika riješena je na najbolji način nakon nekoliko vrućih sjednica kolektiva negdašnje zgrade kuće „Standard” iz Zagreba, koja danas ima dugove, a djelatnici od veljače nisu dobili plaće. Osobnu kartu TP „Moda” čini trokatna zgrada s oko 5.000 m² površine od čega je oko 3.000 prodajnog prostora. U prošlom mjesecu 58 djelatnika je ostvarilo promet od 535.000 dinara. Laju još dugova od 300.000 dinara i posjeduju podajni prostor u Apatinu površine 100 m².

„Simp” je nešto sasvim drugo! Zapošljava oko 5.500 djelatnika u 16 tvornica i 22 male „priteljske” tvornice; posjeduje poslovni centar u Beogradu, 80 robnih kuća i salona i 14 firmi u

inozemstvu. Sastavljen je od srednjih i malih poduzeća, a „u zbiru najveća kompanija za proizvodnju nameštaja na Balkanu, sledeći koncepciju razvoja kompanije Dragana Tomića, ni pod sankcijama nije prekinula tridesetogodišnju liniju uspona”. Od prošle godine kompanija se uspješno bavi i agroindustrijom, turizmom i ugostiteljstvom. Svake godine povećava proizvodnju, produktivnost i plaće, koje su lani iznosile u prosjeku 240 DEM mjesečno, a ove će dostići – u nas astronomsku cifru – od 408 DEM uz planiranu proizvodnju od 250 milijuna DEM u 1995., što i nije baš bogzna što u odnosu na broj tvornica, djelatnosti i zaposlenih.

Najveće blago „Simp” je predsjednik kompanije Dragan Tomić, koji je, usput, član republičke Vlade, ali i zaposlen u Francuskoj i tko zna gdje još. Njegov dolazak na čelo ove firme od prije 28 godina pompezno je proslavljen 15. svibnja kao Dan firme. Velikom pompom i uz hvalospjev beogradskih učenih profesora promovirana je njegova knjiga „Mala preduzeća – velika šansa”. Ovo njegovo remek djelo je na promociji nazvano udžbenikom za managere, poduzetnike i studente što će vjerovatno povećati prihode (samo ne „Simp”). No, knjiga ima jednu manu: kod nas se ne može primjenjivati u praksi! Naime, za osnutak svakog poduzeća, pa i malih, potrebne su pare do kojih mogu doći samo Dragan Tomić i njemu slični.

Sve u svemu, trebali bismo se radovati što će ovako ugledna kompanija „pod svoje” uzeti TP „Modu”, te im je i predsjednik Općine József Kasza poželio dobrodošlicu. Drugo nije ni mogao niti

znao uraditi kada su ga posjetili predstavnici Kompanije. Tim prije jer se, po onome što je rečeno na konferenciji za novinstvo, u „Modi” odvijalo „necelishodno krčmljenje društvene imovine” (dio prostora izdat je u zakup po niskim cijenama), a „to je sada prekinuto rešenjem Ministarstva trgovine Srbije o davanju na korišćenje ovog poslovnog prostora Holding kompaniji 'Simp'”!?

Može li jedno ministarstvo dodijeliti TP „Modu” kao svoju djedovinu?

Prije svega, ta je društvena imovina dobrim dijelom imovina koja se treba nalaziti u diobnoj bilanci negdašnje Jugoslavije, s obzirom da je u vlasništvu bivše jugoslavenske republike Hrvatske i također bivše autonomne pokrajine Vojvodine. Ako zanemarimo ovu sitnicu, postavlja se pitanje može li jedno ministarstvo u Srbiji raspolagati društvenim poduzećima tako što će ih poklanjati na uporabu kompaniji kojom upravlja jedan vladin funkcionar?

Nitko se ne može usprotiviti dolasku „Simp” u Suboticu. Dapače, ono je već i ranije bilo prisutno, ali može li ovo biti „celishodno” krčmljenje društvene imovine u kojoj se nalazi i naš minuli rad (nas Subotičana), i to ne samo onih 58 djelatnika koji su bili nesposobni na drugi način „stati na svoje noge”.

Postavlja se pitanje možemo li mi kreirati neku općinsku politiku o sudbi društvenih poduzeća u našoj regiji, ili će na koncu Vlada raspolagati svima nama kao sa svojom djedovinom?

István Valihora

Nastavak suđenja optuženima za 14 ubistava TANKA PRIČA O USTAŠAMA

• Priča o hvatanju ustaša u Mađarskoj „držala je vodu” sve dok šesti okrivljeni Božidar Miljanić nije rekao: „Kakve ustaše? Išli smo u pljačku bogatih Mađara.” • Glavnom kolovodi Marinku Magdi sudiće se u odsustvu. • Uz bivšeg legionara u zločine išla i četvorica nekadašnjih pripadnika Srpske dobrovoljačke garde.

Uz mere bezbednosti kakve smo navikli vidati u dobro obrađenim krimi-filmovima u nedjeljak (12. juna) je, posle desetodnevne pauze, nastavljeno suđenje tzv. „Magdinoj grupi”, optuženoj za više krivičnih dela teškog razbojništva, razbojništva, neovlašćenog nabavljanja, držanja, nošenja ili prodaje vatrenog oružja; neprijavlivanje krivičnog dela ili učinioca, ugrožavanja opasnim oružjem u tuči, kao i krivičnog dela iznude.

Tako piše u optužnici, a radi se o 14 ubistava koje je „Magdina grupa” počinila u Subotici, na Paliću i u Mađarskoj. Ubijeni su, podsetimo, februara 1993. penzionerka Ida Feher u Subotici. Krajem iste godine u Mađarskoj ubijeni su Subotičanin Drago Kujundžić i mađarski državljani Antal i Rozalija Horvat u Kečkemetu i Edita Nemet u Oroshazi. Početkom 1994. likvidirana je četvoročlana porodica Z. Nad Balinta u Segedinu, a zločin kakav se ne pamti zbio se u Subotici i

na Paliću noću između 25. i 26. januara prošle godine. Tada su u Malom Bajmoku lišeni života Milan, Stana i Dane Petrić, a dva sata kasnije na Paliću Josip i Verica Agatić.

Mađari su Marinka Magdu, bivšeg vojnika Legije stranaca, Subotičanina koji je tražio dozvolu za privremeni boravak u toj zemlji, lišili slobode samo tri dana nakon zločina u Subotici, sumnjajući da je on ubio bogatog poslastičara Z. N. Balinta u Segedinu. Magda pokušava bekstvo sa trećeg sprata policijske stanice, ali u tome ne uspeva. Pritisnut dokazima on priznaje neka ubistva u Subotici i Kečkemetu, ali tereti i prijatelje sa kojima je išao u zločine.

Na suđenju otpočetom 15. maja odlučeno je da se bivšem legionaru sudi u odsustvu, jer je nedostupan našim pravosudnim organima, dok je većina optuženih (Ivan Šinković, Aleksandar Šekarić Goran Stavrić, pa i Siniša Petrić, koji je zbog usluga u zatvoru veoma škrto govorio) ispričala priču kako je njihov zadatak bio da u Mađarskoj „preseku lanac švercera oružja za ustaše” čime bi pomogli svom narodu na prostorima gde se vodi rat. Iskazi su tekli u tom pravcu sve dok pred Veće petorice, kojim predsedava sudija Neven Vukašinić, nije stao šesti optuženi Božidar Miljanić. On je negirao priču o odlasku u Mađarsku i „hvatanju ustaša”. Miljanić je, čini se, iskreno prepričao svoj život posle povratka iz Srpske dobrovoljačke garde, gde je bio oko dve godine. Prema njegovim rečima, ostao je bez posla i najčešće bio bez sredstava za život. U Beogradu se sretao sa prijateljima koji su takode bili u SDG – Sinišom Petrićem, Goranom Stavrićem i Aleksandrom Šekarićem. U jednom od susreta ponudeno mu

je da ode u Mađarsku u akciju pljačkanja novca od novokomponovanih bogataša. On je negirao da je znao za odlazak radi ubistava, prethodne priče optuženih o hvatanju ustaša: „Išli smo da pljačkamo”, bio je odsečan Miljanić.

Svoje učešće u zločinima u bilo kom obliku negira i sedmi optuženi Zoran Mačaj, do hapšenja vojni starešina SDG u Erdutu. Njegova priča, najkraće rečeno, glasi: „Da sam htio da pljačkam, mogao sam pljačkati na ratištu”. Mačaj ne priznaje optužnicu.

Optuženi Jovan Sredanović iz Kule, osumnjičen da je sa Magdom išao u zločin na štetu Ide Feher, branio se da je bio u dugovima i da ga je bivši legionar „uvukao u sve ovo”. Preostala trojica optuženih Milan Stevanov, Vladimir Dragović i Goran Bogdanović, koji su odavno na slobodi, terete se za lakša krivična dela i njihovi iskazi pred sudom malo se razlikuju od onoga što je rečeno u istrazi.

Prvih šest okrivljenih, recimo, ne poriču da su se sa Magdom upoznali preko Ivana Šinkovića, ali „sve ih je Magda pobio”. Marinka Magda optužen je od svojih prijatelja za sva zla. To je, naravno, ovog časa poprilično lako, jer se Magda nalazi u budimpeštanskom zatvoru gde mu početkom iduće nedelje počinje suđenje za dela počinjena u Mađarskoj.

U „drugoj dekadi” suđenja, s obzirom da su saslušani svi optuženi, očekuje se reč svedoka, ali i suočenje optuženih, koja, verovatno, neće biti „sinhronizovana” što će sudu samo pomoći da dode do istine i za počinjene zločine izrekne adekvatne kazne.

(m. p.)

Održana izborna Skupština subotičke podružnice DSHV Unatoč teškoćama, uspjesi

Izborom novih članova Odbora subotičke podružnice DSHV-a Josipa Ivankovića, Antuna Lulića, Jelene Prčić, Milivoja Prčića, Željka Skenderovića, Alojzija Stantića i Laze Vojnić Hajduka, koji između sebe najkasnije za mjesec dana moraju izabrati predsjednika, završena je izborna skupština članova DSHV-a s područja općine Subotice.

Predsjednik DSHV-a, g. **Bela Tonković** je u svome obraćanju obavijestio nazočne da je DSHV na proteklom, 40. kongresu FUEV-a (Federalistička unija europski manjina), održanom u švicarskom gradu Sent Morizu, primljen u punopravno članstvo. Inače, FUEV je međunarodna organizacija koja ima savjetodavni status pri Vijeću Europe i OESU (ranije KESS), a okuplja oko 70 organizacija manjinskih naroda diljem Europe, te prezentiraju preko 70 milijuna ljudi. Prigodom glasanja, predstavnici svih organizacija su aklamacijom jednoglasno prihvatili ulazak DSHV-a u punopravno članstvo.

Na samome početku rada članove Skupštine su pozdravili, te uputili želje za daljnji uspješan rad, g. **Lajos Szabó**, tajnik okružne podružnice DZVM-a, g. **József Miskolci**, predsjednik općinske organizacije SVM-a, g. **Petar Dulić**, potpredsjednik općinskog odbora NSS i g. **Petar Marcikić**, tajnik općinske organizacije RDSV. Dosadašnji predsjednik Podružnice g. **Antun Skenderović** je zatim pročitao iscrpno izvješće o svemu „što je dobro ili loše urađeno” za proteklu godinu i pol. Budući je DSHV, skupa s DZVM (a sada sa SVM) i NSS, na vlasti u općini jedan je, nemali, dio aktivnosti u radu podružnice bio usmjeren na ustroj i funkcioniranje općinske uprave: kako u popunjavanje mjesta potpredsjednika Skupštine i Izvršnog odbora, tako i raznih skupštinskih komisija, te članova upravnih odbora subotičkih javnih poduzeća. Njihov je dosadašnji rad ocijenjen ispravnim što potvrđuju i različita pristigla priznanja. A to je, kako je rekao g. Skenderović, „potvrda i našeg političkog djelovanja i nastojanja”. Zatim se je osvrnuo na značaj novog Statuta općine kojim je hrvatski jezik postao, pored srpskog i mađarskog, treći jezik s pravom javne uporabe. Jedan je dio aktivnosti bio usmjeren na formiranje mjesnih zajednica, te izrade statuta istih. Nije zanemaren ni rad s drugim relevantnim političkim organizacijama koje djeluju u Subotici, kao ni suradnja s drugim podružnicama DSHV-a. Sve je to doprinijelo da je „naša Podružnica postala

la respektibilna organizacija u ovoj sredini”, rekao je g. Skenderović.

Raspravljajući o iznijetom izvješću predsjednik DSHV g. **Bela Tonković** se pohvalno izrazio o proteklom radu Podružnice, ocijenivši da se „u nekim segmentima uradilo toliko, koliko nije za prijašnjih 40 godina. Možda će to zvučati malo pretenciozno, ali s čašću i ponosom možemo biti zadovoljni time što smo do sada uradili.” Postavši „faktorom stabilnosti”, DSHV ima dodatnu obvezu istrajavanja u tome, a mora se organizacijski, kadrovski i strukturalno ojačati da bi se udovoljilo novim zadaćama glede budućnosti: hrvatske škole, program na radiju...

Apelirajući na zadržavanje na „civilizjskoj razini” rada dopredsjednica DSHV-a gđa **Stanka Kujundžić** se osvrnula i na problem podjele Hrvata na Bunjevce, Šokce, te dodala da se tomu „moramo oduprijeti i ne dati da se jedna živa grana odsiječe od svog stabla”. Svi su preostali sudionici u diskusiji, njih oko deset, pohvalno govorili o dasadašnjem radu stranke, a time i subotičke Podružnice, naglašavajući vrijednosti i principe kojima rad DSHV-a provijava: suživot, mir, demokratičnost, čovjekoljublje, neekstremizam...

(t. ž.)

Saopštenje LSV Državna alko-akcija Srk i čepić za „sunčanu jesen”

Nacionalsocijalistički režim Slobodana Miloševića, nemoćan da zdravim ekonomskim merama obezbedi penzionerske prinađnosti, odlučio je da posle uvođenja takse na duvan uvede i taksu na alkoholna pića.

Time se direktno mladim ljudima poručuje da, ukoliko žele da njihove bake i deke dobiju svoju penziju, odu u prvu kafanu, zapale cigaretu i napiju se do besvesti.

Pitamo se šta će sledeće smisliti bolesni um Slobodana Miloševića i njegovih poslušnika kako bi pokušali da prikriju svoju nesposobnost u vođenju ekonomske politike?

Po svemu sudeći, nije daleko dan kada će „Dnevnik 2” objaviti državni monopol na prodaju heroina u cilju obezbeđivanja realnih izvora sredstava za budžet, a svakom srednjoškolu, uz obavezne vakcine, ubrizgavati potrebnu dozu droge u cilju stvaranja tržišta.

Resor za informisanje LSV,
Jelena Krstonošić

Servis bele tehnike **FREON** ❄️❄️❄️
024 52 918
ul. Gabrić Grgo
Nikola Kujundžić 10
stan. Pazarska 11 (22 455)
Subotica

Jubilarna skupština OO DZVM Autonomija – potvrda pravog puta

U prisustvu preko 100 članova i tridesetak uzvanika iz zemlje i inozemstva 3. lipnja „Himnuszom” je otvorena V. godišnja skupština DZVM.

Predsjednik Okružne organizacije stranke **Csaba Sepsey** podnio je izvješće o radu u protekloj godini, a osvrnuvši se na period od osnutka do danas konstatirao da je DZVM ostala vjerna kursu kojega je zapisala pred 5 godina. Ponovio je stav DZVM da se obrazovanje Mađara na maternjem jeziku odvija od vrtića do fakulteta što je skupština usvojila, a republičkim i saveznim zastupnicima, sada u redovima SVM, uskratila povjerenje. Na skupštini je također promijenjen Statut, umjesto dosadašnjih dva imenovana su tri dopredsjednika, izabrano osam novih članova Vijeća (namjesto isključenih članova), te dva člana Nadzornog odbora.

Trianonske granice po predsjedniku DZVM **Andrásu Ágostonu** predstavljaju „žalost za svakog Mađara”, ali se ta „trauma mora prevazići” jer se na pragu XXI. stoljeća mora shvatiti da granice ostaju nepromjenljive. On je iznio i stav, kojega je i skupština prihvatila, da je autonomija za Mađare, ali i za sve etnikume, jedino rješenje. DZVM, po mišljenju **Gábora Kudlika**, upravo na dosljednosti glede pitanja autonomije ima budućnost, a sljedeći izbori pokazat će da je to pravi put.

Recimo, na kraju, da je ovoj skupštini data izuzetna važnost što se vidi i iz činjenice da su kao gosti bili prisutni **Péter Fritz**, jedan od dopredsjednika Gyule Horna, zastupnik i predsjednik vladajućeg Magyar Szocialista Párta županije Csongrád; **László Kalmár**, predsjednik Demokričanske stranke županije Csongrád; **Attila Nagybonyi**, predsjednik DZVM u Segedinu; dr. **Gabriella Steibel**, predsjednica OO DZVM iz Stuttgarta; predstavnici stranaka u gradu: **János Brenner** (RDSV), dr. **Ljudevit Vojnić Tunić** (NSS), **Antun Skenderović** (DSHV), **Attila Hegedűs** (VMISZ) u ime mađarske mladeži, te predstavnici okružnih organizacija u Vojvodini. Skupština je završila „drugom mađarskom himnom”, „Szózatom” (Svečana pjesma) Vörösmártyja.

Nakon skupštine zasjedalo je Pokrajinsko vijeće i odbor DZVM za obrazovanje, na kojemu je rečeno da je u toku, još u siječnju najavljena, akcija anketiranja roditelja i prosvjetnih radnika djece u školama na mađarskom jeziku na teritoriju Vojvodine. Anketiranje, koje se obavlja po kućama, bit će završeno za 2-3 tjedna, a nakon toga će rezultati biti prezentirani javnosti.

(z. r.)

Kasza i Kern kod Marjanovića Dovoljniji tretman Subotice?

Gradonačelnik Subotice József Kasza i predsjednik Izvršnog odbora Imre Kern boravili su 9. lipnja u Beogradu kod predsjednika republičke vlade Mirka Marjanovića i resornih ministara kulture, sporta i financija. Cilj posjeta bio je, prema riječima Kasze, razgovor glede tema vezanih za ova pitanja.

Od republičke ministrice kulture gospođe Rade Popović – Perišić subotički predstavnici dobili su obavijest da će pitanja imenovanja direktora „Narodnog pozorišta – Népszínház” i Gradske biblioteke” i projekata iz kulture prebiti na natječaj biti riješena tijekom tjedna na sjedanju Vlade.

Sastanak s novinarima iskoristila je Slavica Daković, novinarka Radio-Subotice, da gradonačelnika upita na koje je konkretno pitanje mislio kada je nedavno u emisiji na beogradskom jeziku ove informativne kuće rekao da srpska redakcija Radio-Subotice svojim nacionalističkim komentarima sije sjeme nezadovoljstva. József Kasza je na to odgovorio: „Ja ću reći tamo gdje treba”.

U razgovoru s Vladimirom Cvetkovićem, ministrom sporta, i Dušanom Vlatkovićem, ministrom financija, Subotičanima je od Republike obećana financijska pomoć od preko 20% prethodnih vrijednosti za izgradnju zatvorenog stadiona s obzirom da je Subotica jedini veći grad na zemlji bez ovakvog objekta. Također je dogovoreno da će se „anomalija” glede financiranja hrvatskog sporta od strane republičkog ministarstva ispraviti, jer je ovakvim načinom gradnja štetećena, kako ističe gradonačelnik, oko 50.000 dinara. Naime, prema postojećoj praksi, raspodjela sredstava se dodjeljuje „po glavi”, a prema rezultatima i rangu klubova i sportaša, Subotica gubi. Gradski stadion dat je predesetak godina na upravljanje Nogometnom klubu „Spartak”, a rezultat svega je dotrajalost objekta, njegovo neobnavljanje i ispadanje iz (čak i Prve B lige kluba „kojim upravlja alko-maja”. Zbog svega navedenog je, prema riječima Kasze, ministar Cvetković obećao da će uskoro osjetiti naš grad.

Glede „otvorene socijalne skrbi” o umirovljenima također je dogovoreno da se tretman prema radu i regiji ispravi, jer je Subotica za ovu godinu iskraćena za oko 600.000 dinara, bila je posljednja informacija gradonačelnika na redovitom susretu s novinarima 12. svibnja u Gradskoj kući.

(z. r.)

Reformisti o poljoprivredi i manjinama Nesposobnost vlasti branjena interesom

Posljednji prekid zasjedanja savezne Skupštine potakao je Blaška Kopilovića, zastupnika i predsjednika subotičkih reformista, da 6. lipnja sazove konferenciju za novinstvo. Brojni problemi u poljoprivredi i od RDSV predloženi Nacrt Zakona o manjinama bile su osnovne teme njegovog izlaganja.

Glede prvog pitanja Kopilović je novinare izvjestio da je njegov prijedlog da se u dnevni red sjednice stavi rasprava o stanju u poljoprivredi propao, jer nije bilo dovoljnog broja zastupnika da ga podrže. Zapanjujuće je, po njemu, kako se za ovaj problem „nema vremena”, a nova je žetva na pragu. Određivanje cijena poljoprivrednih proizvoda spada u domen savezne, a otkup u domen republičkih vlada, a do sada su oba pitanja potpuna nepoznanica. I pitanje nafte je za Kopilovića jedno od ključnih, jer će se u slučaju njegovog nerješavanja opet ići u šverc što stvara brojne probleme. Osnovni razlog za ovakvo stanje u poljoprivredi iznio je sljedećim riječima:

– Vlade u ovom momentu nisu spremne da se s tim uhvate u koštac na pravi način.

Ipak, vlade će po njegovoj procjeni najkasnije do 20. lipnja morati izaći sa zvaničnim stavom.

O prekidu sjednice Kopilović kaže:

– Prekid sednice je nastao onog momenta kada je iscrpljen interes vladajućih struktura.

Nacrt Zakona o manjinama je na radnim tijelima Skupštine odbijen s obrazloženjem da to već stoji u Ustavu, a Nacrt je upravo za uporište imao ustavne odrednice. Međutim, poražavajuće je za Kopilovića što se za razradu ovog pitanja nema želje niti sluha, mada se često ističe kako Jugoslavija svojim manjinama obezbjeđuje prava „po najvišim svjetskim standardima”, a zaboravlja se da svjetski standard uvijek propisuje minimum što su već i nama susjedne zemlje na bazi međunarodnih zakona uredile. Stav je Jugoslavije da se želi vratiti u svijet, ali bez poštivanja ljudskih i nacionalnih prava ona to neće moći, završio je Kopilović, ističući da je reformiste na radnim tijelima podržala jedino DZVM i „uzdržano” SPO.

(z. r.)

AUROMETAL

Hrvati : Bunjevci Uzroci podjele (II.)

Treći razlog za nerješavanje hrvatskog nacionalnog pitanja može se naći u stavu državne politike da treba čekati uspostavu diplomatskih odnosa između SRJ i Hrvatske. U ovom sklopu se poteže pitanje „reciprociteta” glede položaja Srba u Hrvatskoj i Hrvata u SRJ ne uvidajući svu političku apsurdnost potezanja ovog pitanja. Radi se naime o tome da su Srbi u Hrvatskoj „riješili” svoje nacionalno pitanje oružanom pobunom protivu hrvatske države i uspostavljajući svoju tzv. RSK. Sasvim je sigurno da je nova hrvatska vlast učinila niz propusta glede pristupa rješavanja srpskog nacionalnog pitanja, ali je isto tako sigurno da ovi promašaji nikako nisu mogli biti razlog za masovno naoružavanje srpskog naroda i ratna razaranja od strane pripadnika bivše JNA. Ne želimo ovom prilikom ulaziti u diskusiju o prirodi povoda i razloga ratnih sukoba, već samo polazimo od faktičkog stanja stvari, a to je postojanje državne tvorevine oličene u tzv. RSK. Upravo ova tvorevina ukazuje na način kojim se želi riješiti srpsko nacionalno pitanje u Hrvatskoj, a to je uspostava države u državi. Čak i međunarodni plan Z-4, a koji nudi rješenje srpskog nacionalnog pitanja u Hrvatskoj, nosi u sebi odrednice kvazidržavnog ustrojstva premda se u međunarodnom političkom žargonu govori „samo” o davanju najviše moguće političke i teritorijalne autonomije. Na osnovu ovih političkih činjenica i političke datosti vidimo svu apsurdnost potezanja pitanja „reciprociteta” glede rješavanja ova dva nacionalna pitanja. Jer, kada bi se iole držali ovakvog „reciprociteta”, onda bi ispalo da i građani hrvatske nacionalnosti trebaju imati slične ambicije u smislu uspostave kvazidržavnih organizacijskih struktura kako bi sačuvali svoj nacionalni korpus.

Prema tome, rješavanje hrvatskog nacionalnog pitanja u SRJ na osnovu „reciprociteta” rješavanja srpskog pitanja u Hrvatskoj je obična politička greška jer se prilikom potezanja ovog pitanja od strane protagonista državne politike u SRJ najvjerojatnije nemaju na umu građani srpske nacionalnosti u Krajini, već samo Srbi koji žive pod kontrolom hrvatskih vlasti. Na ovaj se način implicitno prejudicira političko rješenje srpskog pitanja u Hrvatskoj. Jer, ako se prilikom povlačenja pitanja „reciprociteta” misli samo na Srbe pod kontrolom hrvatskih vlasti, onda bi to značilo da je izlišno govoriti o pravima Srba u Krajini, budući su oni već riješili svoje nacionalno pitanje uspostavom svoje države. Na taj se način prešutno priznaje državni suverenitet Krajine od strane Beograda.

(nastavit će se)
Zlatko Šram

Popis incidenata na teritoriju SR Jugoslavije za mjesec svibanj 1995. godine:

– U selu Hrtkovci, u noći između četvrtka na petak, 4–5. svibnja spaljena kriptostol i demolirana unutrašnjost crkve. – U noći između petka na subotu, 5–6. svibnja, miniran novopostavljeni križ u mjestu Bač.

– U noći između srijede na četvrtak, 10–11. svibnja, provaljena i opljačkana kuća predsjednika Podružnice DSHV-a u Somboru. – U noći između subote na nedjelju, 13–14. svibnja, porušeno i razbijeno dvanaest nadgrobnih spomenika i križ na katoličkom groblju u Surčinu.

– Po informaciji župnika u Šidu don Berislava Petrovića kolona od 150 prognanika iz okupiranih područja Republike Hrvatske prebjegla u SR Jugoslaviju navečer, u srijedu 17. svibnja. Druga skupina od 400 prognanika, po informaciji župnika sela Sot don Petra Šokčevića, videna u Šidu, u predjelu Vašarište” 19. svibnja. Prognanici smješteni u hangarima poljoprivredne zadruge u Moroviću, izolirani, u nehumanim uvjetima života.

– Don Berislav Petrović (župnik u Šidu) pozvan u prostorije policije na informativni razgovor.

– U noći između petka na subotu, 19–20. svibnja, bačena bomba u dvorište crkve u Srijemskoj Mitrovici.

– U selu Vašica (u blizini Šida), u nedjelju 21. svibnja, oko 22 sata, minirana katolička crkva.

Na okupiranim teritorijima Republike Hrvatske (teritoriji koji graniče sa SRJ):

– Počekom mjeseca u Iloku, u crkvi, za vrijeme mise skupina nasilnika ušla u crkvu, pretukla i rastjerala vjernike, a jedinog preostalog svećenika (fra Marka Malovića) stavili u kućni pritvor.

– U srijedu 17. i četvrtak 18. svibnja protjeran veliki broj Hrvata iz mjesta na granici sa SRJ: Bapska, Tovarnik, Šarengrad i Ilok. Protjerani su uglavnom starije životne dobi. Oni koji su se opirali protjerivanju – pretučeni.

Josip Anišić, direktor Zemljoradničke zadruge „Salaš”

ČUVARI SOCIJALNOG MIRA

• Sama činjenica da smo opstali predstavlja određeni uspjeh. • Od države se očekuje da za agrar nešto učini, da ode korak dalje od obećanja. • Otvaramo poslovni centar za poljoprivredu gdje će se, pored dosadašnjih roba kojima trgovimo, moći nabaviti i za mehanizaciju rezervni dijelovi, građevni materijal... Riječju, sve: od „brnjica” do traktora.

Ako se danās traži mogući simbol koji bi najslikovitije predstavio položaj zemljoradnika, onda bi to vjerojatno bio poznati lik iz helenske mitologije: Sizif. Jer, kako ga drugačije zamisliti kada je njegov posao više nego uzaludan. Po naravi vjeran zemlji, on radi uvijek, a rezultata nigdje. Barem posljednjih godina. Istina, od mitološkog lika razlikuje ga to što je on doveden u gotovo bezizlazan položaj ne svojom krivnjom. Ipak, postoje oni koji kušaju naći model osmišljenja. Poput Camusa koji Sizifa ipak zamišlja sretnog. Jedan od njih je i Josip Anišić, ekonomist, direktor ZZ „Salaš”, s kojim govorimo o tim nastojanjima...

Budući da ZZ „Salaš” postoji više od četiri godine, kako ocjenjujete njezino poslovanje?

J. A.: ZZ „Salaš” je ušao u petu godinu postojanja. Iza nas je jedan kratki period, iz kojega je moguće praviti određene analize o uspješnosti poslovanja. Iako period nije dug, ali ako se imaju u vidu uvjeti u kojima smo poslovali, sama činjenica da smo opstali i da i dalje poslujemo, već predstavlja određeni uspjeh. Da bi se ovo pojasnilo moraju se znati dvije stvari. Prva se tiče samog statusa zadruga i njihovog položaja, koji imaju kod nas, a druga položaja agrara uopće. Vidite, zemljoradničke zadruge, pa tako i naša, osnovane su na osnovu Zakona o zadrugama koji je donijet 1990., a koji je veoma neodređen, te je ostalo puno nerazjašnjenih stvari od strane zakonodavca. Prvo, na osnovu zakona kooperacije pojedini poljoprivredni kombinati su se transformirale u ZZ i svojim osnutkom naslijedile kompletnu imovinu i infrastrukturu. Ali su nastavili s radom na stari način, tj. bavljene samim sobom i svojim problemima. Pošto se u subotičkom ataru nijedna „Pešćarina” kooperacija nije transformirala u ZZ, zemljoradnici su se, nezadovoljni statusom koji su u tim kooperacijama imali, počeli sami organizirati. Tako danas imamo desetak novoutemeljenih zadruga. Zemljoradnici su ušli u njih s nadom da će im biti vraćena imovina koju su stvorili u prethodnoj ZZ. Kao što je poznato one su se dekretom šezdesetih godina pretvorile u poljoprivredne kombinatne, velike agrokomplekse. Sigurno je da im je motiv ulaska bio i stvaranje boljih uvjeta privređivanja i dizanje kvalitete samog organiziranja. Zakon o zadrugama je to omogućio. Od desetak zadruga koje danas žive i posluju s različitim uspjesima mogu s ponosom istaknuti da je ZZ „Salaš” u tome otišla najdalje. Kako u smislu organiziranosti, tako i u poslovanju. Druga je stvar položaj samog agrara u kojem je bio u proteklih pet godina. Svima je poznato da su to bili krajnje nepovoljni uvjeti s obzirom na raspad države i rat, gdje je onda zemljoradniku određena uloga čuvara socijalnog mira. Stvoreni su strašni dispariteti cijena

između domaćih proizvoda koje je stvarao seljak i stranih koje je on morao za proizvodnju nabavljati. Na taj način poljoprivreda je jako osiromašila. A položaj zemljoradnika u velikoj mjeri određuje i položaj zadruga, jer osnovni cilj „Salaša” je neka vrst servisa za zadrugare i kooperante. Ipak, ZZ „Salaš” je uspio i u ovako teškim uvjetima organizacijski se ustrojiti, kadrovski osposobiti i animi-

Josip Anišić: „Stari problemi sa žetvom”

rati proizvodnju kod zemljoradnika. Imamo 70 zadrugara i 700 kooperanata, proizvodnju, što u zakupljenoj zemlji, što organiziranoj sa zadrugarima, na oko 6.000 hektara, uslužni tov, trgovinu i na veliko i na malo sa 6 prodajnih objekata u Subotici i okolici i oko 25 stalno zaposlenih ljudi. Te su stvari doprinijele da mi sada možemo kvalitetno poslovati i nositi se sa ovim problemima.

Zadruge su neminovne i potrebne

Očito, ima više prednosti ovakvog načina organiziranja zemljoradnika. Postoje li i mane?

J. A.: Prednost se prije svega ogleda u postizanju suvremenih uvjeta proizvodnje u kojemu postoji potreba za ovakvim tipom servisa. Bez obzira je li to privatno poduzeće, zemljoradnička zadruga ili pak društvena poljoprivredno dobro. Jer, za razliku od nekadašnjeg seljaka koji je na salašu imao sve: rad, mehanizaciju, konje, priplodni i sjemenski repromaterijal što ga je činilo neovisnim danas toga uglavnom nema. Navedene činjenice odiguravale su mu proizvodnju i prodaju robe na tržištu, pijaci. Da bi danas opstali, u suvremenim uvjetima, neophodne su organizacije tipa servisa koje će nabavljati repromaterijal, rezervne dijelove; koje će u drugačijim uvjetima prodaje moći plasirati robu. Iz tih razloga zadruge se pokazuju kao neminov-

ne i potrebne. Zemljoradničke zadruge su organizacije zemljoradnika- zadrugara; one je osnivaju, unose kapital, preko upravnih tijela: skupštine upravnog odbora i direktora upravljaju i utječu na rad u korist, prije svega, svojih interesa. Ostatak ostvarenog dohotka pripada onima koji su je i osnovali. O manama ne bih htio puno govoriti, jer one su danas objektivne prirode, proizišle iz uvjeta koji prate agrar.

Kakav je u svemu tome pristup države prema poljoprivredi?

J. A.: Iz do sada rečenog proizilazi da je agrar uopće u jednoj vrlo teškoj i složenoj situaciji koja se neće, nažalost, moći lako razriješiti s obzirom na uvjete u kojima se država nalazi. Ali, od države se očekuje da za agrar nešto učini, ode korak dalje od obećanja jer je i sama u velikoj mjeri doprinijela ovakvom stanju. Već sam rekao da je položaj zemljoradnika u svojstvu čuvara socijalnog mira. Moram naglasiti da je vojvodanski seljak u specifičnoj situaciji, jer su njegovi osnovni proizvodi pšenica, kukuruz, suncokret i svinje, za razliku od zemljoradnika u Srbiji, koji pored ovoga imaju razvijenu i proizvodnju povrtarskih kultura, jagodičastog bilja i mlijeka. Recimo, zbog različite cijene prijevoza, kukuruz se na Kosovu i u južnom Pomoravlju prodaje po cijeni od 35, a kod nas je 20 dinara. Ili: cijena pšenice je pala na 1/3 realne cijene, dok je primjerice cijena malina, zbog nemogućnosti uvoza, udvostručena. Sigurno, ne možemo reći ni da tamo „cvjetaju ruže”, ali je naša proizvodnja u teškoj situaciji.

Kako se ti nepovoljni uvjeti reflektiraju na rad ZZ „Salaš”?

J. A.: Već sam rekao da opće stanje u agraru i problemi koji prate zemljoradnike, prate i nas kao zemljoradničku zadrugu. Zbog gubitaka smo neke poslove morali otkazati. Smanjili smo uslužni tov, količinu zemlje pod zakupom. Putem trgovine, kompenzacija i povezivanja, s prerađivačima tražimo načine da i u takvim uvjetima nademo modus za preživljavanje. Drugim riječima, pored posla u svezi s neposrednom proizvodnjom tražimo i dodatne mogućnosti u cilju očuvanja egzistencije. Iz tog razloga bili smo prisutni preko Zemljoradničkog saveza Vojvodine i na Međunarodnom sajmu poljoprivrede u Novom Sadu kako bismo izašli iz lokalnog, subotičkog okružja, te pokušali naći rješenja boljeg plasmana naših proizvoda u druge krajeve i kupovinom jeftinijeg repromaterijala za naše zadrugare.

Stari problemi sa žetvom

Bliži se žetva. Što od nje očekujete?

J. A.: Problemi prisutni tijekom nekoliko posljednjih godina važe i sada. Tako još ni danas, dvadesetak dana prije početka žetve, nije utvrđena cijena pšenice, vrijeme i način isplate, nabavka i osiguranje nafte... Moram primijetiti da su zbog financijske iscrpljeno-

tenzije kod zemljoradnika jače izražene. „Salaš”, što pod zakupom, što pod ugo-
 rom ima oko 2.000 hektara pšenice. Iđeni su sa naše strane svi pripremni ra-
 ti za ovaj veliki i poseban posao: osiguran
 ilosni prostor, rezervni dijelovi, sisal ve-
 (uzice, „manila”). Ono što sada po-
 tavamo uraditi je da ova ili jedan dio ovih
 romaterijala naši zemljoradnici mogu
 oženo plaćati i u žitu. Što se stanja usjeva
 ove posljednje kiše su veoma dobro
 le i očekujemo, ako ne bude toplotnog
 ara, dobru kvalitetu zrna. Mislim da će
 mosi, s obzirom na neprimijenjene adek-
 ne agrotehničke mjere, biti u prosjeku
 20% manji od prošle godine. Nagadan-
 ko zaštitne cijene pšenice idu od 18 para,
 ko je sada cijena na tržištu, do 30, pa čak
 para po kilogramu. Ali to je sve neizvje-
 jer o tome nitko zvanično ne govori.
 dutim, prema kalkulacijama u koje su
 štene i cijene repromaterijala, rada i visi-
 poreza, cijena bi trebala biti 55 para. Ali,
 to nije siguran pokazatelj jer jedno su
 ne, a drugo pariteti. Pitanje je recimo,
 pšenica bude 50 para koliko će biti litra
 te, kilogram umjetnog gnojiva ili litra
 kog zaštitnog sredstva. Država je najavila
 djelu bonova za naftu u visini od 30 litara
 hektaru žetvene površine, ali još nije ja-
 odredila način distribucije, kao niti
 in plaćanja.

**Rekli ste već da ste unatoč svim nepo-
 njim prilikama ipak uspjeli opstati. Po-
 ti li perspektiva, i ako postoji u čemu je
 ite?**

J. A.: Smatram da je u ovim teškim vre-
 mima bilo bitno opstati. Znanja je činjenica
 da zemljoradnik vrlo teško, gotovo
 kako ne može ostaviti zemlju u parlogu,
 ali onda ako se to ekonomski ne isplati.
 Perspektivu jedino vidim u razrješenju
 apne političke situacije naše zemlje, ski-
 njem sankcija i uključivanjem SRJ u
 dunarodne finansijske, trgovačke, pa i
 itičke tokove. Pomenuti opstanak ćemo
 kušati nadogarditi proširivanjem djelat-
 sti poslovanja i rada, pa čak i onih koji
 a usko vezani za poljoprivredu. Na taj
 in naši zadrugari bi bili kompletniji i
 emniji za izazove budućnosti. U tom cilju
 ašem sjedištu u Aleksandrovu otvaramo
 slovni centar za poljoprivredu gdje će lju-
 na jednom mjestu, pored dosadašnjih ro-
 kojima trgujemo, moći nabaviti i za-
 hanizaciju rezervne dijelove, građevni
 terijal... Riječju, sve: od eksera i „brnji-
 do traktora. Oni će u tom poslovnom
 ntru ujedno moći obaviti ugovaranje, kre-
 ranje proizvodnje, prodaju svojih proiz-
 da i nabavku svih repromaterijala kao i
 alih potrepština za domaćinstvo. Ako se
 pijemo izboriti, a to nam je i cilj, da bude-
 najpovoljniji što se cijena tiče, onda smo
 ranje opstanka riješili. S tim nadama i pla-
 vima očekujem bolja vremena; da, kada
 ponovno nademo na jednoj „Dužijanci”,
 ožemo razgovarati o boljim i vedrijim te-
 ma nakon žetve.

Tomislav Žigmanov

Iz penzionerske beležnice E, da mi je deset godina manje!

Zamrleo me, izgleda zau-
 vek, jedan čovek. Jedan moj do-
 bar prijatelj i, kako ja ono volim
 da kažem – statusni kolega, penzioner.

Bilo je to nedavno, na Dan penzije. Uz čašicu,
 u poverenju mi je otkrio svoju spasonosnu formu-
 lu, čijom primenom mi stariji ne treba više da smo
 nesrećni zbog godina koje imamo i koje dolaze.

Treba, kaže, ne biti megaloman, ne preterivati
 i ne želiti nešto nemoguće. Ne želiti, na primer,
 vratiti se u svoju mladost. To nikako. Dovoljno je
 poželeti da imamo samo – deset godina manje!
 Ne više. Pa, ako sad već znamo da ćemo za deset
 godina skromno poželeti da imamo samo deset
 godina manje, onda tih deset godina manje (žel-
 jenih u budućnosti) imamo upravo baš sada!
 Zato, godine koje sad imamo treba da cenimo.
 Da uživamo (čak) u njima. Možda i ono sa žena-
 ma koji put nije neostvarljivo! Eto, kaže, s obzi-
 rom da on nije čovek sebičan, nema ništa protiv
 toga da se i ja „poslužim” njegovim otkrićem. I,
 pita me, je li se dobro (prvi) toga setio, i šta ja
 kažem na sve to?

Pa, nisam mogao da se ne složim. Korisno je i
 zgodno tako razmišljati. To sam mu i rekao. A
 onda... onda sam napravio veliku grešku. I sve
 pokvario. Jer, davno mi nije dao mira i upitao sam
 ga: dobro, ako se zna da smo mi već stariji ljudi,
 ljudi u godinama, dokle on misli, računa i predviđa
 da će nam biti omogućeno da se „vraćamo” tih
 deset godina unazad? Koliko dugo? Neprestano?

Pogledao me je zaprepasteno. Neprijateljski.
 S mržnjom. Pogledao me je... očima deteta kome
 sam razbio najdražu igračku. Ili; jedinu igračku.

Evo, baš danas, neće da mi primi pozdrav. Ne
 vidi me, neće da me vidi. Ne čuje me, neće da me
 čuje. A imao bih šta da mu kažem. Važno. A šta
 to? Pa, to da je bio u potpunosti u pravu. I da sam
 ja pogrešio kad sam ga ono pitao. I da ja sada
 drugima oko pričam tu istu, njegovu priču –
 kako, ako čovek nije megaloman u smislu da želi
 da se vrati u svoju mladost, nego skromno poželi
 da ima deset godina manje, onda...

Jeste, pričam tu priču. I slušaju me moji
 vršnjaci. Pažljivo i sa odobravanjem. Ali, ne daj
 bože da me neko, blesav, upita – dokle, koliko
 dugo mislim, računam i predviđam da će nam biti
 omogućeno...

Pisma čitatelja Jezik i njegovo siromaštvo

Novo vreme, novi poredak, nova tehnologija
 i mnogo toga novoga donosi i mnogo novih nazi-
 va što je u potpunosti razumljivo.

Novo vreme donelo je i nova sredstva infor-
 misanja. Danas je televizija „prozor u svet”.
 Deca su daleko informisanija nego nekada. Veli-
 ki je interes omladine za tehniku, naročito za
 muziku.

Ništa neobično – novo vreme donosi i nove
 ljude.

Medutim, pre pedesetak godina u nedostatku
 vizuelne (tv) i zvučne (radio, magnetofon) zabave
 mladima je ostao bioskop i knjiga. Tema u društvu
 bila je „koju si knjigu pročitao”, „koji si film pogle-
 dao” i razvijena diskusija o tim pitanjima.

Kako je sada u kafiću i u diskaću glavna tema
 (ako je uopšte i ima) – jer je ovoj generaciji
 uglavnom sve „bez veze” – su poznavanje poje-

Zamrleo bih ga. Zauvek.

NEKI naši Zemaljci (IV.)

Opet je proradila ona moja svemirska veza.
 Vijesti, za sada, nisu najbolje. Kažu, one svemir-
 ske Crne rupe su pune, prepune. Ali, to ne znači
 da zbog toga ti NEKI naši Zemaljci (oni što mrze
 ljubav, a vole mržnju), mogu mirno spavati.

Glavni Svemirac brine brigu o svemu. I svima.
 Pa i o nama. Traži on sada druga, alternativna
 rješenja, kada su već tamo gore one Crne rupe
 prebukirane. I nema mjesta da se u njih telep-
 tiraju ti NEKI naši Zemaljci. Čujem, utemeljio
 je bio jednu skupinu svemirskih stručnjaka, koja
 je po njegovu nalogu već izradila jedan plan. Plan
 – kako da nas oslobode tih NEKIH. A njihov plan
 je bio ovakav: Glavni Svemirac će (jer on to
 može) će NEKE naše Zemaljce pretvoriti u kuk-
 ce. Štetne. Onda će ipak dopustiti da i dalje bude
 rata. Još rata? Da, ali rata protiv kukaca. Štetnih.
 S obzirom na stoljetna iskustva nas Zemaljaca u
 ratovima protiv štetnih kukaca, u kojima smo
 uvijek bili pobjednicima, ti NEKI naši Zemaljci
 ne bi imali nikakove šanse preživjeti.

Ali, na provedbu toga plana Glavni Svemirac
 je (u Svemiru jedino on ima to pravo) stavio – veto.
 I obrazložio ga: znajući dobro kakovi su ti NEKI,
 sasvim je moguće da bi i najotrovniji zemaljski
 otrovi koji bi se nužno upotrijebili u ratu protiv
 NEKIH naših Zemaljaca (pretvorenih u štetne
 insekte) mogli postati njihovom slasnom hranom!
 Pa da ih ti otrovi još okrijepe i ojačaju do takovih
 razmjera da zaprijetu i ugroze ne samo nas, planet
 Zemlju, nego i cijeli Svemir! Stoga – veto.

Glavni Svemirac nije ljenjivac. Novoutemel-
 jenoj skupini (ne zove se – Kontaktna) svojih
 najvršnjih svemirskih savjetnika i stručnjaka,
 odmah je naredio hitnu izradu (uz Njegovu stal-
 nu nazočnost) potpuno novoga projekta. S cil-
 jem: zauvijek nas osloboditi tih i takovih NEKIH
 naših Zemaljaca.

Eto, znači, vrijedi imati još malo strpljenja.
 Moramo vjerovati i uzdati se u Glavnog Svemir-
 ca. Jer nas jedino on može spasiti. I osloboditi.
 Osloboditi tih čovjekolikih monstruma, onih što
 nedaleko nas čine sva ona zvjerstva i divljaštva,
 tako da su i najkrvoločnije zvijeri divlje, zbog njih
 dobile (taj provjereni podatak već znate) nei-
 zlječivi kompleks niže vrijednosti.

Marko Subotički

dinih rok-grupa, njihove muzike, marke kola,
 farmerke itd. Opet ništa neobično.

Medutim, primer koji ću navesti je žalosno
 „siromašan”. Pre otprilike 7-8 meseci Radio Su-
 botica je u telefonskoj emisiji anketirala uglav-
 nom „tinejdžere” o nekoj priredbi koja je bila
 održana u diskoteci „Lifka”. Emisija je trajala
 oko pola sata. I zamislite, svih dvadesetak upita-
 nih odgovorilo je: „super”, „bilo je super”, „su-
 per”, „stvarno je bilo super” i tome slično.

Zar u našem jeziku ne postoji nijedna druga
 reč koja može zameniti reč „super”? Zar se ne
 može na primer reći: „bilo je veoma lepo”, „bilo
 je krasno”, „divno”, „izuzetno” ili tome slično?
 Zar ova generacija ne zna da postoje i druge reči
 pohvale, osim „super”?

Ili ako bismo možda rekli nešto drugo, onda
 oni sami ne bi bili super! Ne znam, bilo kako bilo,
 ostaje nam – „super”.

A da li je stvarno sve super?

A. N., Subotica

Okom deteta

Moje tajno mesto je... u džepu od kaputa

Kakav bi to lični kovčežić dece bio ako u njega ne bi ušle i njihove tajne, likovno i verbalno iskazane. Cilj je bio da dete stekne iskustvo i uvid da može imati tajne i da ima izbora sa kim će ih deliti, i ko će „čuvati” njegovu tajnu. Deca su pričala o tome kome bi poverila svoju tajnu i koje je njihovo tajno mesto.

„Svoju tajnu bi rekao mami.”, Saša (7 g. Mali Bajmok).

„Bratu pričam svoje tajne i kažem mu da nikome ne govori.”, Jelena (7 g. Mali Bajmok).

„Svojoj drugarici, jer kad kažem mami i tati ne znaju čuvati moje tajne.”, Tamara (7 g. Mali Bajmok).

„Sestri, jer ima dobro skrovište iznad mece na polici.”, Livia (7 g. Tolstojeva).

„Nemam tajni, jer mama i tata uvek saznaju za moje tajne. Kako, ne znam, ali uvek budem otkriven.”, Miloš (7 g. Mali Bajmok).

„Baka je kupila haljinicu za mene, sakrila je iza leđa i rekla je da žmurim. Obukla mi je haljinu, odvela me do ogledala i rekla da mogu otvoriti oči. Iznenadila sam se. To je bila bakina tajna.”, Adel (6,8 g. Tolstojeva).

„Brat i ja smo lepo sakupili igračke, pa je to bila tajna za našu mamu, da je iznenadimo.”, Bojana (6,6 g. Mandarina).

„Sestra i ja smo pravili poklon mami, pa je sestra stavila u svoju torbu i nosila u školu, dok ga nismo predali mami.”, Anita (6,8 g. Tolstojeva).

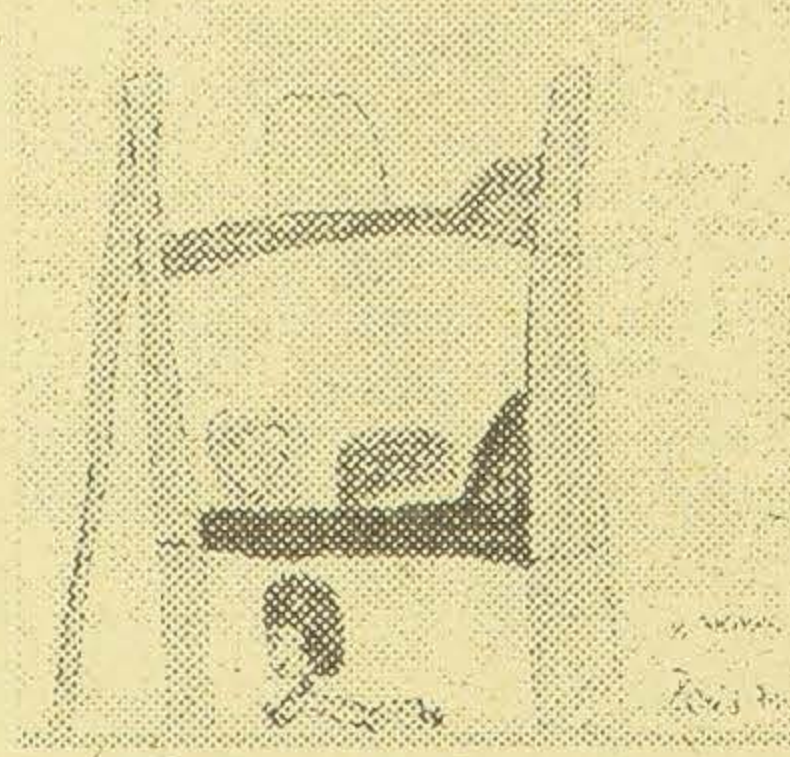
Moje tajno mesto je...

„... U ormanu, u džepu od kaputa.”, Brigita (7 g. Tolstojeva).

„Moje tajno mesto je kućica od slame. Ja se tamo sakrijem kad me bato udari iz čista mira, a zato to tajno mesto ne zna niko. Ja tamo plačem jer sam se naljutio na batu.”, Vuk (7 g. Mandarina).

„Tu u zabavištu sakrijem beli auto u kutak kuhinje, da bih ga sutra našao.”, Atila (7 g. Tolstojeva).

„Ja se krijem u garaži, tamo može da se

Boris (M. Bajmok)

sakrije iza kola.”, Jelena (7 g. Mali Bajmok).

„Ispod kreveta spratnica, tamo se sakrijem sa igračkama i tamo u miru mogu da se igram.”, Andrea (6,9 g. Mali Bajmok).

„U šifonjeru unutra, kad mama viče na mene. Tamo se sakrijem i ne izađem dugo vremena, dok me ne traže.”, Saša (7 g. Mali Bajmok).

„Moje tajno mesto je ispod kreveta. Idem tamo da bih skrivao tajne. Skrивam tajne koje su mi lepe, dobre i one koje mi se sviđaju. tamo se sakrivam od Andrea i on me traži. Kada me nađe, ja žmurim.”, Boris (7 g. Mali Bajmok).

„U ormanu čučim zato što me tamo niko ne može naći kad se igramo žmurke. U njemu ne kupujem tajne, jer ih nemam.”, Bojana (7 g. Mali Bajmok).

Da li znate šta je tajna?

„Tajna je kad nešto uradiš pa ne kažeš nikome. Ni mami ni tati... nikome.”, Nikola (7 g. Mandarina).

„Tajna je kad ti tvoja devojka kaže nešto, pa ti ne kažeš nikome.”, Miloš (7 g. Mandarina).

(nastavlja se)

Dijana Kopunović, dipl. psiholog

Kultura u javnim glasilima
Slabo spram mogućnosti

Sastanak novinara s općinskim ministrom kulture Zoltánom Siflisem, upriličen 6. lipnja, imao je unekoliko neobičan povod: sagledavanje na koji način javna glasila prate kulturna zbivanja u gradu.

– Ovo je izuzetna godina što se zbivanja u kulturi tiče, a javna glasila bi praćenjem kulturnih događaja trebala kao partneri pomoći lokalnoj samoupravi – tvrdi Siflis.

S tim u vezi on je rekao da općina ove godine ulaže mnogo novca u kulturu i pohvalno se izrazio o pisanju „Magyar Szó”, „Subotičkih novina”, izvještavanju mađarske redakcije Radio-Subotice i našega lista kao medija koji prate „skoro sve” manifestacije u kulturi čiji je općina organizator ili pokrovitelj. Riječi kritike glede ovog pitanja upućene su na adrese ostalih gradskih glasila. Gospodin Siflis je prisutne novinare zamolio da se i „nešto manjim manifestacijama” pokloni pažnja, jer nije rijedak slučaj da ima malo publike.

Sastanak, kojemu je za kratko prisustvovao i József Kasza, je iskorišćen da se već za naredni mjesec počne razmišljati o izradi kataloga, neka vrst vodiča, o kulturnim zbivanjima u gradu s obzirom da će ih ovoga ljeta u Subotici biti zaista mnogo.

Pozivu gospodina Siflisa odazvali su se novinari „Magyar Szó”, „Subotičkih novina”, „Szabad Hét Napa” i „Žiga”, dok bi se izostanak kolega iz ostalih redakcija mogao nazvati propustom ovog skupa.

(z. r.)

Natjecanje u parovnim
plesovima Vojvodine
Uspjesi Tavankučana

U organizaciji Kulturno-istorijskog društva „PČESA” (Proleće na čenejskim salašima) 10. lipnja održano je četvrto po redu natjecanje u parovnim plesovima Vojvodine. Više od 80 pari plesača pokazalo je svoje umijeće u srpskim, slovačkim, rumunjskim, mađarskim, šokačkim ili bunjevačkim parovnim plesovima. U kategoriji bunjevačkih plesova natjecalo se u igri „Tandrčak”, a par iz Tavankuta Ljubica Vuković i Josip Nimčević, članovi HKPD „Matija Gubec”, osvojili su drugo mjesto, dok je prvo i treće pripalo članovima KUD-a „Vladimir Nazor” iz Sombora. Tavankutskom paru pripalo je i prvo mjesto za najizvorniju nošnju: svečana svila s levešom i „maramom na dva kraja”, starom više od 80 godina, dok je momak bio obučen u „momačko odilo s čačkirama, čizmama i šeširo”. Još je jedan Tavankučanin ostao zapažen: Slavko Benčik je osvojio prvu nagradu u parovnom plesu „Zurka”, u kategoriji srpskih plesova, kao član AKUD „Sonja Marinković” iz Novog Sada, budući se nalazi na studiju u ovom gradu.

(lj. k.)

Za djecu i roditelje

Cijela proteza

Cijela proteza ili kako je vaš djed zove „gebis”, za one je ljude koji su izgubili sve svoje zube u gornjoj ili doljnoj čeljušti ili u obje.

Proteze su izrađene od plastičnih ili porculanskih zubi, na plastičnoj podlozi koja leži na sluznici.

Nadam se da vi nikada nećete nositi protezu.

Zapamtite, to ovisi o vama!

Djelomična proteza

Djelomična proteza izrađuje se ljudima kojima nedostaje mnogo zuba pa se most ne može napraviti. Proteza nije udobna kao most, ali lijapo izgleda i može se njome dobro jesti. Noć provodi u čaši vode. Njeni zubi su kao zvijezde, „noću izlaze van”.

Ljudi koji nose djelomične proteze moraju ih dobro čistiti poslije svakog jela.

(Iz knjige Valentina Sabolića „I o tvojim zubima”)

Iz sportske prošlosti Subotice

Gimnazisti prvaci države (II.)

(nastavak iz prošlog broja)

Poslije nadmoćno osvojenog prvog mjesta i pobjede nad svim protivnicima prvog dana natjecanja, a napose nad peštanskim momčadima koje su ozbiljno pretendirale na najviši plasman, peštani su se počeli pribojavati da se slično ne dogodi i drugog dana. Njihov plan je bio, to ni u prvom danu nisu krili, postati prvacima. Međutim, domaćinima prvog skupa srednjoškolske elite malo poznati provincijalci zaslužili su velike muke i drugoga dana.

Drugi dan natjecanja na I. državnom prvenstvu srednjih škola donio je subotičkim gimnazistima pregršt kolajni.

U ekipnim natjecanjima gimnazisti su nastupili u igri loptom s uškom i gimnastičkim vježbama na spravama.

Igra loptom s uškom (njem. Öhrball, mađ. Csaklabda) je sportska disciplina koja je u to vrijeme među srednjoškolskoj mladeži bila veoma popularna i obavezno se upražnjavala na satu fizičkog odgoja. Međutim, kasnije je potpuno nestala iz familije sportova. Danas se više ne igra čak niti u Mađarskoj, svojoj postojbini. U ovoj disciplini Gimnaziju je reprezentirala depeštanska momčad u sastavu: József Szilberleitner, Károly Turzai, Stipan Vojnić-Tunić (učenici prvog razreda), Jenő Hadzsy, András Kozlani (učenici sedmog razreda), Ivan Ifković Ivandekić, István Lenárd, Béla Macska, Grgo Šimić i Sándor Tary (učenici osmog razreda) i osvojili su prvo mjesto u rangju prve nagrade i deset kolajni.

U vježbama na spravama momčad u sastavu: Stjepan Freund, Péter Tary, Ivan Ifković Ivandekić, József Turzai, Antun Kopilović, József Rózsás, András Lichtnecker, Jenő Alapfy, Gyula Bencsik i Nándor Richter imala je nešto slabiju pobjedu osvojivši samo počasnu diplomu.

U pojedinačnim disciplinama potpun trijumf osvojila je subotičana. Utrka na sto metara pružila je neonožilavu borbu. Gyula Pudler i Stipan Vojnić osvojili su prvo mjesto i srebrnu kolajnu uz vrijedne knjige. U utrci na 150 m prvo mjesto i veliku srebrnu kolajnu osvojio je Nándor Nagy, a treće, i brončanu kolajnu, Ivan Ifković Ivandekić. U penjanju uz koplje osvojili su Antun Kopilović i Nándor Richter sa istim rezultatom osvojili su drugo mjesto i srebrnu kolajnu. U penjanju uz ruder prvi je bio József Freund, a drugi Sándor Fehér.

Utrka tako, završena je i posljednja disciplina. Jednako velika sportska predstava – i završeno je, nakon dvodnevni sportskih borbi, državno prvenstvo srednjih škola na kojemu je sudjelovala i subotička školske reprezentacije.

Subotički gimnazisti su, pored osvojene glavne nagrade – prelaznog trofeja, osvojili još tri kolajne u rangju prve nagrade, a 31 član momčadi osvojio je 29 kolajni (18 srebrnih i 11 brončanih) za osvojenih 25 prvih mjesta, tri druga i jedno treće, a pet je učenika nagrađeno još i drugim vrijednim knjigama. (Zlatna kolajna nije dodjel-

jivana u to vrijeme. Za prvo i drugo mjesto dodjeljivana je srebrna, a za treće brončana. op.p.)

Nakon trijumfalnog uspjeha ekspedicija Subotičana, ovjenčana slavom, stigla je 28. svibnja na subotički kolodvor ponosno noseći osvojeni veliki prelazni trofej. U podne, kada su stigli, dočekala ih je velika masa građana na čelu s gradonačelnikom Lazarom Mamužićem, koji je pozdravio pobjednike i njihovog vođu zahvalivši im se na dostojnom držanju i reprezentiranju grada. Nakon toga je direktor Gimnazije rpad Kosztolány u ime škole isporučio pozdrave i izrazio radost zbog postignute sjajne pobjede. Nakon održanih govora, povorka na čelu sa slavljenicima prošla je kroz grad, da bi se uputila u zgradu Gimnazije, gdje je direktor preuzeo trofej na čuvanje.

Subotica je dostojno proslavila veliki uspjeh svojih školaraca i njihovog učitelja.

Mjesno sportsko društvo (Szabadkai Sport Egylet) je 8. lipnja priredilo imponozantno svečarsko slavlje u čast Nikoli Matkoviću, učitelju tje-

Nikola Marković učitelj tjelovježbe i prvi sportski trener

lovježbe, i članu Društva. Gradanstvo je pak imalo prilike pozdraviti pobjednike i podijeliti radost s njima 25. lipnja na Paliću, kada je organiziran Sportski dan Gimnazije. Tom prilikom gradonačelnik Lazar Mamužić je u ime grada čestitao pobjednicima veliki uspjeh, i u znak zahvale uručio svim članovima momčadi vrijedne nagrade – džepne satove s ugraviranom posvetom: „U spomen na trijumf 26. svibnja 1901. – građani Subotice”.

No, kad je sve prošlo ostaje dojam da je značajno prvo mjesto u državi, izvojevano na I. državnom prvenstvu srednjoškolaca u sportskoj gimnastici, sigurno jedan od najvećih uspjeha gimnazijskog sporta i da su ga ti divni dečki i zaslužili. Datumi 26. i 27. svibnja 1901. ostat će trajno urezani u povijest ove škole i grada.

Ante Zomborčević

Nakon 50 godina ponovno na ulicama grada:

Tijelovska procesija

Rijetki su danas oni koji se još sjećaju velikih procesija na ulicama Subotice, koje su se održavale na blagdan Tijelova, ili u narodu poznatijem kao „Brašančeva”. Osobito je između dva svjetska rata ova procesija imala veliki značaj; bila najsvečanija, a u njoj je sudjelovao i veliki broj vjernika.

Uz obaveznu nazočnost subotičkog biskupa u svečanom hodu nizale su se različita društva katoličke provenijencije (rožarska, križarska, trećoredačka, momačka i „divojačka”), koja su nosila svoje povijesne barjake. Zatim, bilo je tu mnoštvo vjernika izvan ovih udruga, te članovi gradskog Magistrata, a nisu bili rijetki slučajevi kada su elitne postrojbe Vojske Kraljevine Jugoslavije sudjelovali u njoj. No, nakon Drugog svjetskog rata novoj je vlasti zasmetao ovaj oblik javnog svjedočenja vjere, te su je zabranile 1947. godine. Dakle, posljednja je održana 1946. i do ove godine su se odvijale samo u krugu Crkve.

Svečana povorka tijelovske procesije polazila je tih godina iz subotičke katedrale, te se kretala današnjom ulicom Matka Vukovića do kapele sv. Roke, gdje je bila prva postaja. Nakon obavljenog liturgijskog čina, povorka je, praveći krug oko Gradske kuće, stigla do franjevačke crkve – druge postaje. Na povratku prema katedrali zaustavili su se na trećoj postaji, kod kipa sv. Ivana (kod slastičarne „Avala”), da bi se vratila u katedralu i završila svoj svečani hod očitovanja vjere.

O religijskoj dimenziji ove svetkovine za „Žig” glavni ceremonijar ovogodišnje procesije vlč. Andrija Kopilović kaže:

– Nakon Tridentuskog koncila i reformi koje su za njim uslijedile uvedena je svetkovina Tijela i Krvi Gospodina. U ovim našim krajevima, kao i jednom dijelu Slavonije, ovaj blagdan u narodu je znan kao „Brašančevo”. Blagdan je ustanovljen kao vanjska proslava najveće kršćanske tajne: Presvetog oltarskog sakramenta. Naime, na Veliki četvrtak, kada je dan tog sakramenta, ne može biti proslave zbog dana muke i smrti Isusa. Tijelovska procesija je prvenstveno izraz naše vjere u hodu kroz povijest. Ova je procesija vremenom poprimila vrlo jak folklorni oblik i postala najjača procesija u godini. Četiri postaje kod kojih procesija u hodu zastaje simboliziraju četiri strane svijeta. Postajama je dan nov sadržaj: euharistija – kao prisutnost, kao gozba, kao hrana i kao popudbina.

Sudjelujući u neposrednoj organizaciji ove godine, vlč. Kopilović je rekao da je naišao na vrlo dobro razumijevanje od strane vlasti svih razina, kao i kod MUP-a glede ove procesije. A da nije ostalo samo na njihovom razumijevanju vidjelo se tijekom samog odvijanja: besprijeckorno izvršeno osiguranje mjera sigurnosti od strane djelatnika MUP-a, te nazočnost i sudjelovanje čelnika lokalne samouprave.

(t. ž.)

MIKI
samostalna
vodoinstalaterska radnja

da sve
točne
kako treba

Šarčević Miroslav
vodoinstalatler

Primamo sve radove na
vodovodnim instalacijama
kao i održavanje istih...
po zahtjevu stranke
od 8,00-16,00 časova

kancelarija:
Tel: 024/ 31-598
Matka Vukovića 4
24000 Subotica

Naš izbor Bezimenoj

Starinska ura na ormaru spava.
Kazaljke njene već se rdom žute.
Umorna lampa tiho ocrtava
Prostore uske, samotničke pute.

Ja ne znam gdje sam? Nešto tamno slute
Umorne oči. Noć je. Topla. Plava.
Teško je, teško, kada stvari šute
I kad se miješa prošlost, san i java.

Pa gasim staru lampu, sklapam oči.
Nitko mi neće u posjetu doći,
ni tat, ni gost, ni drug, ni draga žena.

Naslonim glavu na krilo samoći
I slušam zvižduk vlakova u noći.
– O gdje si sada, gdje si, Bezimena?

Gustav Krklec

Retrospektivna izložba Józsefa Markulika Vjernik dinamike u umjetnosti

Nakon Senčana i Smederevaca i Subotičani, u galeriji Likovnog susreta u periodu od 8. do 30. lipnja, imaju priliku vidjeti posthumno izložene radove **Józsefa Markulika**, slikara i likovnog pedagoga iz Čantavira. Stotinjak izloženih radova predstavljaju uglavnom „drugu fazu” njegova stvaralaštva, nastalih u periodu između '60-tih i '70-tih godina.

Izloženi radovi govore o umjetniku koji je u tom periodu napustio klasično slikarstvo i pretežito se posvetio konceptualnoj umjetnosti, dajući time ideji prevlast nad formom ostavljajući tako promatrača da skupa ili odjelito od autora razmišlja o produktu. Za Markulika, kako veli **Olga Kovačev**, kustos Muzeja u Senti i profesor likovnog odgoja u subotičkoj Gimnaziji, djelo nikada nije dovršeno, a umjetnost je shvatao kao dinamičnu kretnju gdje je osnovna zadaća umjetnika biti heterogena osoba koja prati suvremene tokove. Zanimljivo je da je Markulik sve svoje radove, kojima nije bio zadovoljan, uništavao, pokazujući i na taj način visok stupanj samokritičnosti. Pored konceptualne i apstraktne umjetnosti zapaženi su mu portreti, „fotografski precizni”, kako je na otvorenju istaknuo njegov prijatelj iz sarajevskih školskih dana, Smederevac **Milenko Ostojić**. Markulik je kao devetnaestogodišnjak od 1953. pa do 1994. nastupao na preko 40 skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu i objavljivao tekstove u „Magyar Szó”, „Hét Napu”, „Képes Ifjuságu” i drugim listovima. Pored pedagoškog rada bio je utemeljitelj Likovne kolonije u Čantaviru, član Umjetničke kolonije u Senti, a korespondirao je i s umjetnicima sličnih afiniteta.

Pored Olge Kovačev i Milenka Ostojića, o radovima Markulika govorili su gospođa **Olga Šram**, direktor Likovnog susreta i **György Boros**, likovni pedagog. Glazba **Féliksza Lajkóa** i njegove skupine na otvorenju predstavljaju veoma vješt odabir i sretan spoj vizualne i auditivne umjetnosti u organizaciji Gradskog muzeja i Galerije u Senti i Muzeja u Smederevu.

(z. r.)

Promocija „Imenoslova” u Tavankutu Gosti nekompletni, domaćini nezainteresirani

Pred tridesetak mještana, u velikoj dvorani tavankutskog Doma kulture 11. je lipnja održana promocija „Imenoslova bačkih Bunjevaca” u organizaciji BKC – Tavankut. Pored autora **Marka Peića** i **Grge Bačlije** o knjizi je govorio i **Milovan Miković** u ime nakladnika, a najavljeni recenzenti i redaktori „Imenoslova”, profesori novosadskog sveučilišta, nisu mogli doći „zbog ispitnog roka”.

Obraćajući se u ime oba nakladnika, „Subotičkih novina” i „Matice srpske”, g. Miković je govorio o uspješnoj suradnji s autorima, te o ideji za nastanak zasebne knjige koja se javila za vrijeme rada Peića i Bačlije na „Rečniku bačkih Bunjevaca” zbog obilja onomastičkog materijala. Ovom je knjigom po Mikoviću urađen „jedan pionirski posao” na polju onomastike, jer je „Imenoslov” prva knjiga koja obrađuje ovu problematiku na jednom užem području”. Izlaganje je završio ocjenom da je „Imenoslov velik doprinos i srpskoj i hrvatskoj onomastici”.

Marko je Peić, zatim, čitao dijelove iz svojega rada, objavljenog u „Rukoveti” 1-2-3/1993, s tematikom bunjevačke povijesti i etnografije, a nastavio riječima zahvale za brojne suradnike iz Tavankuta, koji su se osobito istakli na kazivanju obiteljskih i osobnih nadimaka. „Iako ova knjiga pripada nauci, ipak ovu knjigu treba da ima svaka naša kuća” – rekao je na kraju g. Peić. S tom je porukom započeo svoj govor i g. Bačlija, ali, pored „Imenoslova”, u svakoj kući „treba da bude molitvenik, Biblija i kalendar Danića”. On je, također, govorio o genezi nastanka knjige, na čemu se počelo raditi prije 15 godina, o velikom uloženom trudu, o Tavankutu kao „kao zahvalnoj bazi, jer je dao oko 30% materijala”, te se osvrnuo i na „neke zlonamerne kritike, koje su i odlutale od glavne teme rasprave”, jer je „svakom poslu lako zabavit”, vjerojanto misleći na pisanje drugog, šireg, prikaza u posljednja tri broja „Žiga”. Na kraju je pozvao Tavankučane da pripomognu u radu na drugom izdanju.

Nakon ovih obraćanja gđa **Anica Pešut** je pročitala dio odrednica osobnih nadimaka pod slovom „K”, a članovi dramske sekcije BKC „Tavankut” kazivali su bunjevačke bećarce koje je sakupio Marko Peić.

Zanimljivo je napomenuti da među nanočnima nije bilo g. **Sive Mačkovića**, vlasnika tvrtke „Yucom”, koji je bio jedan od glavnih sponzora objavljivanja „Imenoslova”.
(t. ž.)

PA DO X E P U

Imenik rocka

BIG BILL BROONZY – Jedan od retkih velikana crnačkog bluesa (koji je, opet, jedan od „roditelja”, uz country & western- rock'n rolla) koji je doživio lepu i udobnu starost (i u relativnom blagostanju) kao najcenjeniji i najpoštovaniji blues- umetnik svog vremena. Rodio se 26. juna 1893. godine, u gradiću Scott, na delti Mississippija, i prvi instrument mu je bila violina. Kasnije je prešao na gitaru, i snjom proputovao celu domovinu, i svet. Drugovao je još nekolicinom kolega, vrsnih crnih-blues izvođača (Sonny Terry, Brownie McGhee, Blind Boy Fuller, Memphis Slim i Sonny Boy Williamsom), kao i sa pionirima američkog belog folka, Woody Guthriom (i, kasnije i s njegovim sinom, Arloomom) i Pete Seegerom. 1955. godine, dokumentarni film o njegovom životu, baziran na knjizi „Big Bill Blues” – Yanick Brynoghrea, osvojio je Oscara, za najbolji dokumentarac te godine. Velikan izvornog Bluesa, cenjeniji u Evropi i Skandinaviji nego u domovini, umro je 15. avgusta 1958. godine, u gradu kog je upravo on „promovisao” u metropoli modernog, električnog bluesa, Chikagu.

THE BLACK SABBATH – Engleski rock sastav, osnovan 1969. Sačinjavali su ga Ozzy Osbourne (vokal), Terry Buttler (bas), Tony Iommi (gitaru) i Bill Ward (bubnjevi). Bili su, uz „Led Zeppelin”, „Deep Purple” i „Uriah Heep” najistaknutiji predstavnici britanskog hard-rocka, na ročito 70-tih godina.

Probrana diskografija:

- „Black Sabbath”, (1970);
- „Paranoide”, (1970);
- „Master of Reality”, (1971);
- „Volume 4”, (1972);
- „Sabbath, Bloody Sabbath”, (1973);
- „Sabotage”, (1975);
- „Live Evil”, (koncertni, 1983)

THE BLIND FAITH – Prva svetska „super-grupa”, sastavljena (iz prvenstveno komercijalnih razloga) od već renomiranih muzičara čuvenih grupa: Steve Winwood (vokal, klavijatura, gitara), Rick Greach (vokal, bas-gitara, violina), Ginger Baker (bubnjevi, udaraljke) i Eric Clapton (vokal, gitara). Baker i Clapton došli iz sveže rasformiranog „Creama”, Winwood „Traffic”, a Greach iz grupe „Family”. Kao i s ostale „super-grupe” nakon njih, i ova je „plesala samo jedno (bukvalno) leto” – razišli su se nakon jednog koncerta (u londonskom Hyde parku) jednog albuma.

Probrana diskografija:

- „Blind Faith”, (1969)

Robert Tilly

š književni leksikon

Hinko Zlomislčić (Ostrožac, Bosna i Hercegovina, 1934-1967) pjesnik, prozaist i veliki bojetinjstvo je proveo u rodnom mjestu, a o se u Slavonskom Brodu, Derventi, Zadar i Beogradu. Kao veoma mlad dječak ostao roditeljske njege i majčine ljubavi, te rano do sve tegobe života. Ako se tomu doda da nekoliko navrata nalazio na rubu smrti, tu njegove poezije postat će jasno zašto su esme toliko opore, surove, a ponekad i rasplakane. Službovao je u više mjesta u Jugoslavije, a jedno je vrijeme radio i u Italiji, gdje je, kraj ostalog, bio i tajnik časopisa „Rukovet“.

Prve pjesme objavio je još kao učenik 1951. u „Glas mladih“. Od tada surađuje u više raznih časopisa i novina: „Naš život“, „Reviluturu“, „U stvari“, „Mlada Hercegovina“, „Bram“, „Slavonija danas“, „Glas Slavonije“

Života je objavio tri zbirke pjesama: **Suhi rukovet**, „Mala biblioteka Rukoveti“, 1959; **I poezija**, „Zenit“, Subotica, 1961. i **Moć ulice**, „Paralele“, Doboj, 1961. Posthumno je izdanju Matice hrvatske u Slavonskom objavljena knjiga **Zaustavljeni sat**.

Goli

Sa osmjehom na usnama

Prebiru

Džepove...

Goli...

I posljednji dinar

Pružaju --

Gostioničaru...

Goli...

Zatim pjesme pjevaju

Pjani,

Bosi

I goli...

Mrtvi...

Pokloniše mu čist veš

I novo

Kamgar odijelo.

I cipele sa gumenim donom,

Jer ih je

Još za života htio imati.

Blagosloviše ga svetom vodicom

I uz pjesmu,

Koju nikad nije volio

Spustiše u grob...

Sve vrste cvijeća

Posadiše mu

Na grobu.

I svijeću lojanicu upališe...

Zvona su zvonila.

Crvi idu na gozbu...

I živi

Vjerujući u nadzemaljski život

Nadahnuti duhom svetim

čekaju.

Ne ustaju mrtvi iz groba

Da pričaju.

Umiru...

Hinko Zlomislčić

Izvešće Savjeta festivala kazališta za djecu

Radanje europskog projekta

Realizacija cijelog toka Drugog međunarodnog festivala kazališta za djecu „Oton Tomanić“ (od 28. svibnja do 3. lipnja) ocijenjena je 15. lipnja na završnom sastanku članova Savjeta festivala veoma visokom ocjenom. Ova se konstatacija odnosi napose na Skupštinu općine Subotica, koja je prema riječima Slobodana Markovića, direktora Dječjeg kazališta, imala razumijevanja podržati i na svaki način pružiti potporu jednom ovakvom projektu.

Sastanak, koji je imao tri točke dnevnog reda, je protekao u analitičko-kritičkom duhu. Tako je Slobodan Marković u detaljno sačinjenom izvješću sa zadovoljstvom konstatirao da je Festival naišao na izuzetan medijski odjek, da je organizacija i prijem gostiju kao i kvaliteta izvedbi i prisutnost publike publike bila veoma dobra. Nadovezujući se na izvješće Markovića Živomir Joković, predsjednik Savjeta festivala, je naveo da ovako dobro pripremljen projekt obvezuje organizatora da se za narednu godinu još bolje pripremi, jer će broj prijavljenih kazališta biti veći, napose sa Zapada, kojih ove godine nije bilo. Zaključujući dojmove o organizaciji proteklog festivala predsjednik Izvršnog odbora Imre Kern je rekao da sada već možemo govoriti o radanju jednog europskog festivala kojega će Izvršni odbor i dalje podržavati, ali i da će ovo izvješće vjerojatno naići na osudu dijela odbornika na skupštinskom zasjedanju 29. lipnja.

Podnoseći izvješće o financijskoj realizaciji Marković je konstatirao da troškovi samog Festivala ove godine iznose 168.000 dinara, a da republičko Ministarstvo kulture do danas svoj posao nije odradilo, izuzev 25.000 uplaćenih dinara s još nenaznačenom svrhom. Prema njegovim riječima, ne smije se dopustiti da cijeli trud oko festivala devalvira na financijskom pitanju. Marković se pohvalno izrazio na udio Općine u financiranju, koja je iz svog proračuna izdvojila 108.000 dinara na ime prihoda. S tim u vezi prihvaćen je prijedlog gospodina Jokovića da se Ministarstvu kulture „pod hitno“ pošalje „opomena“ za financijsku pomoć kako bi se na sjednici Skupštine općine moglo izaći s kompletiranim i novačno podmirenim izvješćem o radu Festivala. Riječi kritike upućene su i na adrese pojedinih članova Savjeta festivala koji nisu dolazili na sjednice, te je gospodin Kern iznio stajalište da će sastav narednog Savjeta, vjerojatno od rujna, izgledati drugačije. Također je rečeno i da se mnogo više mora poraditi na marketinškoj prezentaciji Festivala, kao i na oštrijem selekcioniranju predstava zbog čega će budući članovi Savjeta vjerojatno skupa s potencijalnim gostima pratiti predstave u inozemstvu

(z. r.)

Pokretanje „Bunjevačkih i šokačkih novina“ (VI.)

Od značajnijih suradnika valja još spomenuti Blaža Modrošića, Stipana Grgića i Stipana Vujevića.

Modrošić je bio slavonski Šokac, službovao je kao svećenik u Baranji i bio Antunovićev suradnik od prvog broja pa do kraja izlaženje „Više.“ Bio je jedan od najangažiranijih boraca za narodna prava. Pisao je izgrađenijim i stilski dotjeranijim jezikom nego većina drugih dopisnika. To svakako treba dovesti u vezu s njegovim školovanjem na materinjem jeziku, jer je on gimnaziju završio u Zagrebu i školovanje kasnije nastavio u Pečuhu.

Stipan Grgić Krunoslav je naš susjed iz Bajasentištva iz Vancage. On je završio samo osnovnu školu i dalje se nije školovao, a u novinama je najčešće pisao o potrebi školovanja na materinjem jeziku. Bavio se također i prevodenjem s mađarskog jezika.

Posebno ću spomenuti fra Stipana Vujevića, koji je rođen u Bačkom Bregu (šokačkog je podrijetla). Osnovnu školu i gimnaziju uči u Baji, a nastavlja u Iloku i Vukovaru. On nije posebno objavio ni jednu knjigu, ali je puno pisao u „Bunjevačkim i šokačkim novinama“, „Vili“, „Nevenu“ i „Danici“. Pisao je pjesme, među kojima je veliki broj rodoljubivih, a posebno je rado pisao o problemu jezika i pravopisa kod bunjevačkih Hrvata i na tome ćemo se posebno zadržati.

Preporodna su glasila, dakle tekstovi pisani u preporodno vrijeme, svugdje i kod svih naroda imali za zadatak da rješavaju jezička i pravopisna pitanja. To se rješavalo u vrijeme ilirskog pokreta kod Hrvata, to su rješavali i Mađari dvadesetih godina u vrijeme kada su bili angažirani na suzbijanju utjecaja njemačkog jezika. Normalno je da se i kod pokretača „Bunjevačkih i šokačkih novina“ pojavio problem – kako pisati. List se našao pred problemom da rješava jezična pitanja. Rekli smo da nije imao potrebe da rješava pitanja grafije (pisma). To je već bilo riješeno. Prihvaćena je grafija kakvu je dao Gaj i kako su pisali ilirci. Međutim, pojavljuje se problem tipa jezika kojim valja pisati, odnosno, treba li pisati književnim jezikom, prema slovnici, kako se tada govorilo, ili tako da pisani jezik bude što razumljiviji i da se što manje razlikuje od govornog (tj. dijalektom). Javlja se i dilema da li treba stvarati nekakav svoj pisani izraz ili prihvatiti onaj koji već funkcionira u hrvatskoj književnosti. Bilo je mišljenja da za uzor valja uzeti Srbe. Rasprave o jeziku vodene su na stranicama novina naročito '70. i '71. godine uz učešće samog Antunovića, Mirka Pekanovića, Stipana Vujevića, Đure Baloga, Boze Šarčevića i drugih suradnika. A bilo je i običnih citatika koji su o tome govorili.

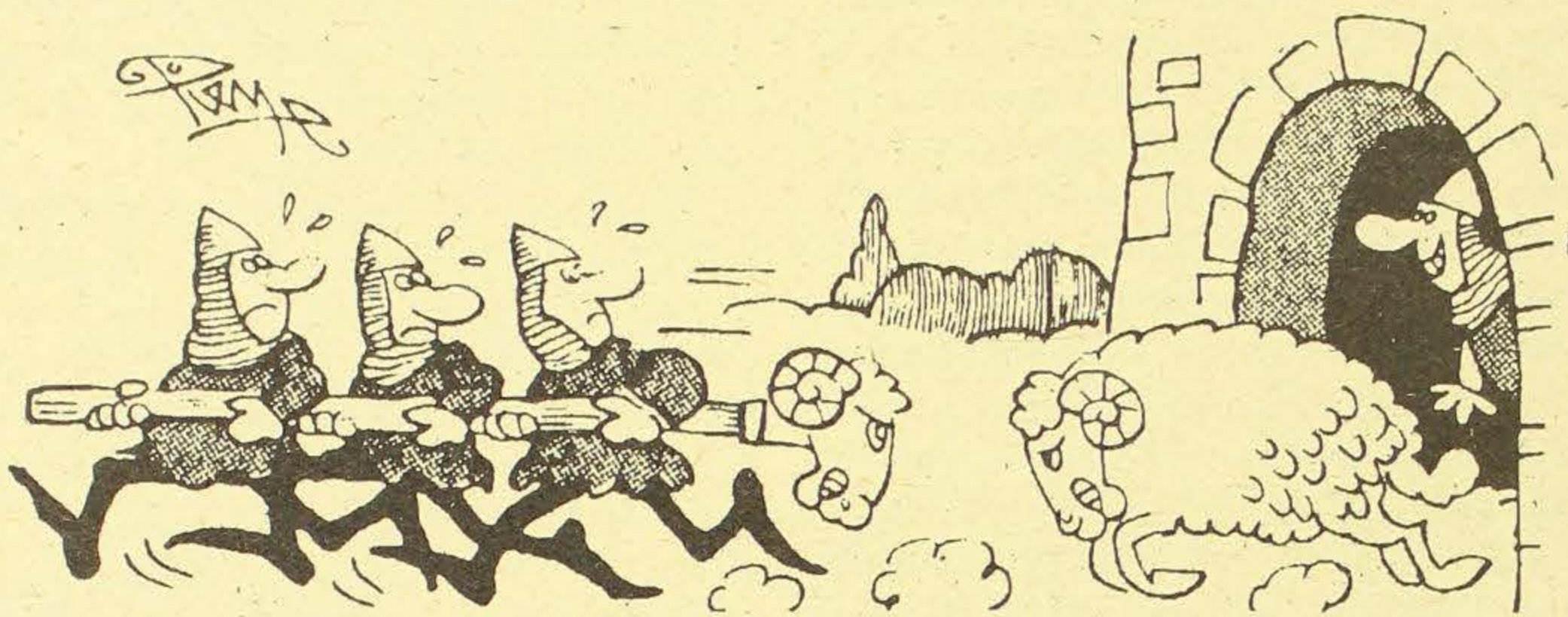
(nastavi se)

mr. Josip Buljović

Predlog Ministarstva poljoprivrede Vladi Republike Srbije Veštako đubrivo na bonove

Kako piše „Politika“ uskoro će se i veštačko đubrivo dobijati na bonove, kao što je to slučaj sa dizel gorivom. Naime, ministar poljoprivrede u Vladi Srbije je ovom listu (od 30. maja) tokom učešća na Drugom susretu tovljačke stoke u leskovačkom „Mesokombinatu“ dao izjavu da je Ministarstvo poljoprivrede uputilo predlog republičkoj Vladi da donese propise prema kojima bi se veštačko đubrivo proizvođačima delilo poput nafte – prema hektaru obradive površine.

Prema rečima nadležnog ministra, cilj ovakve mere je pravednija raspodela đubriva, s obzirom da seljaci izražavaju nezadovoljstvo prilikom njegove nabavke i imaju ozbiljan prigovor na njegovu cenu. Ali, zahvaljujući merama koje je donela Savezna vlada, o ograničenju prometa đubriva i sniženju marži, ministar poljoprivrede se nada da cene đubriva neće biti toliko visoke.

Nakon ovakve izjave ministra poljoprivrede nameće se pitanje da li će kvalitet đubriva biti isti kao i kvalitet dizel goriva?

Ne tako davno „Žig“ je u članku „Na sud zbog nekvalitetnog đubriva“ dao obaveštenje da je Klub Nezavisnog sindikata zemljoradnika Srbije sela Nočaj podneo Opštinskom sudu u Subotici krivičnu prijavu protiv rukovodilaca u HI „Zorka“ Subotica, a zbog prodaje mineralnog đubriva kvaliteta koji nije odgovarao deklaraciji. Naime, đubrivo je sadržalo samo 50% kalijuma u odnosu na ono što je u deklaraciji navedeno. Analizu đubriva je izvršio Institut za zemljište u Beogradu po nalogu Ministarstva poljoprivrede. Kakva je sudbina ove prijave, nije nam poznato. Ukoliko se kvalitet đubriva, nakon podnošenja prijave popravio, nije tako ni bitno šta je sa prijavom, ali je bitno šta su zemljoradnici, koji su takvo đubrivo koristili, izgubili. Oni imaju pravo da traže nadoknadu štete.

Odluka o načinu obrazovanja cena određenih proizvoda u prometu na veliko, odnosno na malo, stupila je na snagu 10. maja ove godine. Odlukom su obuhvaćeni repromaterijali za poljoprivredu: mineralna đubriva, sredstva za zaštitu bilja i stočna hrana. Bez obzira na broj učesnika u prometu, marža u prometu na veliko je za mineralna đubriva 6%, za sredstva za zaštitu bilja 4%, a za stočnu hranu 5%. Maloprodajna marža je za mineralna đubriva maksimalno 8%, za sredstva za zaštitu bilja 6%, a za stočnu hranu 10%.

O efektima ovakve Odluke je još rano govoriti. Da li odluka pomaže ili odmaže zemljoradnicima, još se ne zna. Zna se da su cene iste vrste repromaterijala u maloprodaji (poljoprivredne apoteke, zemljoradničke zadruge, pro-

daavnice koje ne bi smele tu vrstu robe da prodaju, šverceri i preprodavci) različite, a pre svega za zemljoradnika visoke. Da li će se nakon kontrole cena, od strane nadležne inspekcije, cene znatnije menjati na niže i da li će ove vrste robe uopšte biti u maloprodaji, ostaje da se vidi. Do tada ostaje nada da će cene biti niže. Uostalom, takvu nadu gaji i ministar poljoprivrede.

Šta je sa ukidanjem poreza na promet kod repromaterijala za poljoprivredu?

Odluku treba da donose Skupština Republike Srbije, jer je to stvar zakona. Predlog od strane Vlade je dat, ali se Skupština izgleda, barem za sada, o tome ne želi izjašnjavati. Dok se taj porez ne ukine zemljoradnik je u neravnopravnom položaju prema društvenom sektoru ili zadrugama koje taj porez ne plaćaju.

(na. vi.)

Dobro je znati Šta je to porez?

Porez je vrednost koju fizičko ili pravno lice obavezno daje državi radi zadovoljenja njenih potreba, a bez neposredne protivusluge sa njene strane. Prema tome porez može biti:

– u novčanom (danas skoro isključivo) ili naturalnom obliku (ra- nije u žitu, stoci, vinu i sl.);

– porez je prinudno davanje koje država uzima silom svoje vlasti;

– porez se plaća državi, odnosno nižim teritorijalnim zajednicama;

– porez, po pravilu, služi za opšte, tj. konkretno neodređene potrebe, ali za pojedine vrste poreza mogu biti i konkretne svrhe;

– bitna je odlika poreza i to da u naknadu za njega država ne čini nikakvu protivuslugu, čime se porez i razlikuje od taksi.

Porez je postojao u svim društveno-ekonomskim formacijama, počev od robovlasničkog poretka, ali su mu izvori, svrha i drugi elementi bili različiti.

(na. vi.)

Žackalo iz „Poljoprivrednika“ za poljoprivrednike

Dosta

– Je l znaš da je nekada Marko Krajević orao drumove?

– Znam. Ali s današnjom količinom nafte ne bi mogao ni da zabrazdi!

Crno

– Znaš li, Lazo, da u poljoprivredni nije sve tako crno?

– Znam, mnogi mi nude šarene laž.

Vraćanje

– Jel kod vas trgovci vraćaju cene nivo od prošlog leta?

– Jok, kod nas trgovci vraćaju cene na kukovo leto!

Razlog

– Priča se da je vama zemljoradnika dogorelo do nokata?

– Naravno, kada se o zemljoradnika odlučuje samo sa dva prsta!

Vic

Za kafanskim stolom razgovaraju zagonetkama dva friško kažnjena dile-

– Miko, znaš li da objasniš šta je vic?

– To ti je, bato moj, kad jedan šverc deviza dobije sremsku kobasi-

a drugi Sremsku Mitrovicu!

(na. v.)

Što (ne) gajimo proso?

Proso, jednogodišnja biljka iz porodice Poaceae (Gramineae), poznato je, i za ljudsku ishranu korišćeno još u mladem kamenom dobu. U Kini i Koreji gajeno je 3.000 godina p. n. e. a po Pliniju Polibija i Strabona u Evropi je bilo raštrkano od Crnog mora do Atlantika i predstavlja je osnovnu poljoprivrednu kulturu Gala i Rimljana.

Danas se najviše gaji na prostorima Azije (Indija), u Africi i na prostorima bivšeg SSSR-a. U Evropi je postepeno potisnuto iz proizvodnje, jer pšenica, raž, pirinač, krompir... daju veće prinose. Gaji se još u podunavskim zemljama, ali su površine simbolične u odnosu na prošlost. Zanimljivo je napomenuti da je u ratnim uslovima, za vreme ratova, kada je potreba drugih „važnih“ žitarica bila pod strogo kontrolom vlasti, proso dobilo na važnosti i tim što je hranljivo i kvalitetno, bilo prilično širokim slojevima stanovništva.

„Riserka“ belog i „Rumenka“ crnog semena su dve sorte običnog prosa upisane u sortnu listu. Najvažnije prednosti novostvorenih sorti u odnosu na postojeće su: lepši opšti izgled, visok prinose, rano zrelost, nisko stablo, otpornost na polevanje i što se ni prezrelo zrno ne osipa. Zrna su ujednačene boje i veličine. Obe su veoma pogodne za proizvodnju u uslovima postrne proizvodnje. Navedene sorte u redovnoj setvi u mikrookolini daju prinos od 3 do 4 t/ha.

Statističkih podataka o proizvodnji prosa u našoj zemlji nema, ali se procenjuje da se u Vojvodini gaji na oko 1.000 ha, sa tendencijom širenja, jer populacijom zdrave, dijetetske hrane proso dobija svoju renesansu, pošto je zbog žutih pigmenta važan sastojak integralnog brašna. Po „starim receptima“ priprema se brašno, kaša, kvas ili zamenjuje pirinač u pirinčari. Osim u ljudskoj ishrani, proso se koristi i kao stočna hrana u formi celog ili mlevenog neoluštenog zrna. Naravno, pogodno za ishranu živine i svinja, ali pošto se koristi suviše „jakom“ hranom, ako se koristi samo, treba se mešati sa ostalim žitaricama. Ipak, najznačajniji način korišćenja prosa kod nas je u vidu hrane za ptice. Industrija ptičje hrane jednako upotrebljava obično proso, muhara, bar proso i svetlog muhara, čisto ili u mešavini, u zavisnosti od vrste ptica. Osim toga, izvoz prosa za ptičju hranu je veoma značajan, naročito u zapadnoevropske zemlje. Gajenje kućnih ljubimaca veoma rasprostranjeno i proizvodnja ove kulture.

Ekonomičnost proizvodnje prosa najviše zavisi od troškova proizvodnje, prinosa i cena. Ulaganja u proizvodnju su minimalna, jer se odnose samo na troškove semena, setve, eventualno zaštite od korova i žetve. Upotreba mineralne đubriva se preporučuje samo ako je proso u sevu, jer postrno koristi mineralna hraniva iz zemlje od preduseva. Prinos zavisi od sorte, načina gajenja, zemljišta i vremenskih uslova, a prosečno se kreće od 2,5 do 5 t/ha. Skoro neverovatno prinos od 20,7 t/ha dobijen je 1943. u koloniji Žana Kurlis u tadašnjem SSSR-u, što predstavlja svetski rekord. Cena zrna prosa jako zavisi od ponude i potražnje i obično je 3 puta veća od cene pšenice.

Dragan Vidaković

Za ribiče

Sportski ribolov

Lov ribe s plivajućim mamcem

Dok nismo imali ovako suvremeni pribor za ribolov, ovaj način je bio veoma rasprostranjen. Danas se često upražnjava, napose u stajaćim vodama obraslim vodenim biljem. Na štap se postavi struna, na nju plovak, a ispod olovo i udica. U sportskom ribolovu na jednom štapu smiju se koristiti najviše dvije udice. Posmatranjem plovka na vodi ribič lako uočava njegov pokret što je znak da riba dira mamac i kada ga ponese, ribič „kontriranjem“ kači ribu na udicu. Na pokret plovka ribič mora hitro reagirati jer će samo tako okačiti ribu. Nakon toga nastaje za njega najzujbudljiviji trenutak ribolova: dovlačenje i stavljanje u čuvaricu.

Lov ribe s mamcem na dnu

Danas je ovo najrasprostranjeniji način ribolova, jer suvremeni pribor omogućuje zabacivanje odabranog mamca na vrlo velike udaljenosti, čak i preko 100 metara! Ovaj način primjenljiv je u vodi u kojoj nema podvodnih zapreka: podvodnog bilja, granja i sl. Na struni je olovo na kraju, a uz njega se može postaviti i prikladna hranilica za primamu ribe. Udice se postavljaju iznad ili iza olova, već prema želji i prilici u vodi.

Zanimljivosti:

U ovom načinu ribolova nije dopuštena upotreba paravgala: na jaku strunu (kanap) veže se i po nekoliko desetaka udica, na njih stavi mamac i sve to skriva u vodu. Ovako se može uloviti i po nekoliko riba, ovisno od odabranog mjesta.

Nije dopušten ni izrazito svirep način ribolova „grabljicanjem“ ili „hakanjem“, nažalost, u nas sve rasprostranjeniji. Oveću trokraku udicu krivolovac zabaci daleko i naglim je trzajima povlači. Tom prigodom u vodi je moguće s vanjske strane zakačiti ribu. Probna izlovljavanja u Paliću pokazala su da je veliki broj riba ozlijeđen po koži ovim načinom krivolova. Neke od ozlijeđenih riba ugibaju, a mnoštvo ozlijeđenih oboli i kasnije ugiba, dok manje ozlijeđene usporavaju rast. Da bi krivolovac ulovio jednu ribu on usput ozlijeđi bar 4-5 drugih riba. Svirepo, zar ne?

Alojzije Stantić

Ljubiteljima pasa

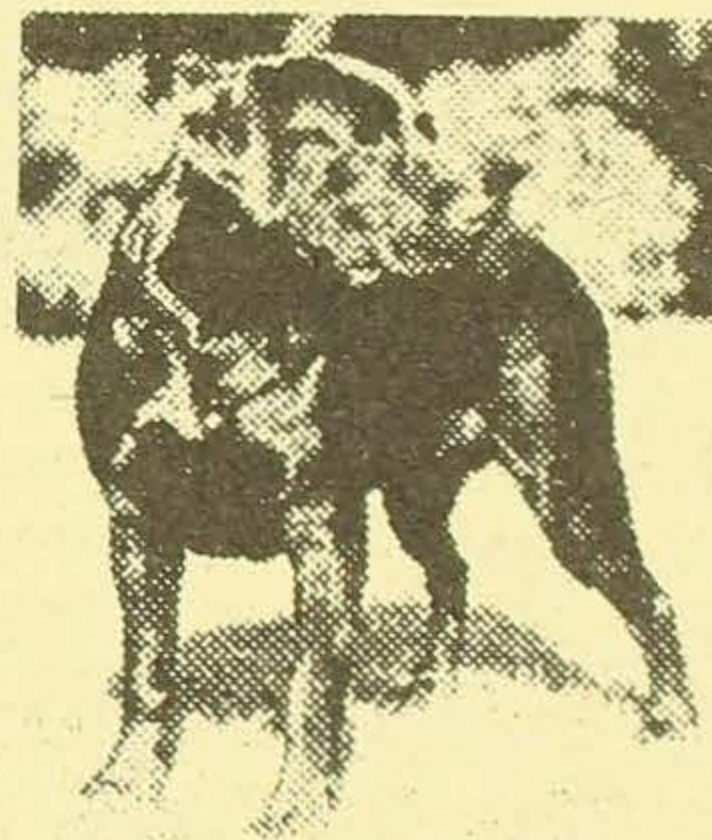
Labrador retriever

Matična zemlja Engleska

Vrsta pasa koja vodi poreklo sa Njufundlanda, na osnovu čega možemo zaključiti da je u uskom srodstvu sa nešto krupnijim i odlakanijim njufundlanderom. Ti su psi i naseljavali i poluostrvo Labrador, odakle su dovedeni u Englesku.

Naziv retriever prevodimo kao donosač (aporter), to znači da takvi psi u lovu isključivo služe za tu namenu. Engleski lovac bi obično u lov vodio barem dva psa, obično bi jedan bio ptičar, koji bi pronalazio i podizao divljač, ali bi posle pucanja nastavljao da juri ostale ptice iz jata, dok bi retriever sedeo mirno uz lovca i kretao tek na pucanj, da bi pronašao divljač i doneo je.

Postoje pet zvanično priznatih vrsta retrievera i smatra se da su u najužem srodstvu: zlatni retriever, retriever ravne dlake (meke i duge dlake), česapik retriever, kovrdžavi retriever i labrador retriever.

Zbog svog prijatnog karaktera, stabilne naravi i dopadljivog izgleda najrasprostranjeniji su labrador i zlatni retriever.

Svestrano upotrebljiv labrador često služi u vojsci i miliciji kao tragač ili hvatač u carskim organima. Njegova staloznenost i odličan njuh mu daju prednost pri izvršavanju takvih zadataka.

Uz to se pokazao i kao odličan vodič slepih, gde mu velika staloznenost i poslušnost opet daje prednost pred drugim psima. To je prijatan kućni pas, markantne spoljašnost, oglašava se u svom dvorištu i time vrši funkciju čuvara. Međutim labrador nije pas za napad i odbranu, na takvim zadacima je blag, nedovoljno temperamentan i aktivan.

Visina grebena je za mužjaka 57-62 cm za ženku 55-60 cm, prema engleskom standardu.

Težina nije određena standardom, ali se kreće između 25 i 35 kg.

Gusta, polegla i masna dlaka zahteva minimum održavanja a daje mu otpornost na hladnu vodu severnih mora. Uvek je jedno-bojan, crn, žut ili mrk.

Ako želite vernog prijatelja koji shvata komande i besprekorno ih izvršava, a pri tom trpi sve nestašluke dece labrador retriever će biti idealan kućni pas.

Dorde Banjac

Vitaminska
biblija

Vitamin B13 (ortoička kiselina)

Činjenice:

Još se u Sjedinjenim Državama teško nabavljao sam za sebe, ali ga ima u kombinaciji sa mineralima. Metabolizuje folnu kiselinu i vitamin B12.

Šta vitamin B13 može da učini za Vas:

Verovatno da sprečava izvesne probleme sa jetrom i prerano starenje. Pomaže lečenje multiple skleroze.

Oboljenja koja nastaju usled nedostatka vitamina B13:

Još uvek nisu izvesni simptomi i oboljenja povezani sa nedostatkom ovog vitamina.

Najbolji prirodni izvori vitamina B13:

Korenasto povrće, surutka, tečni deo ukiseljenog ili zgrušanog mleka.

Neprijatelji:

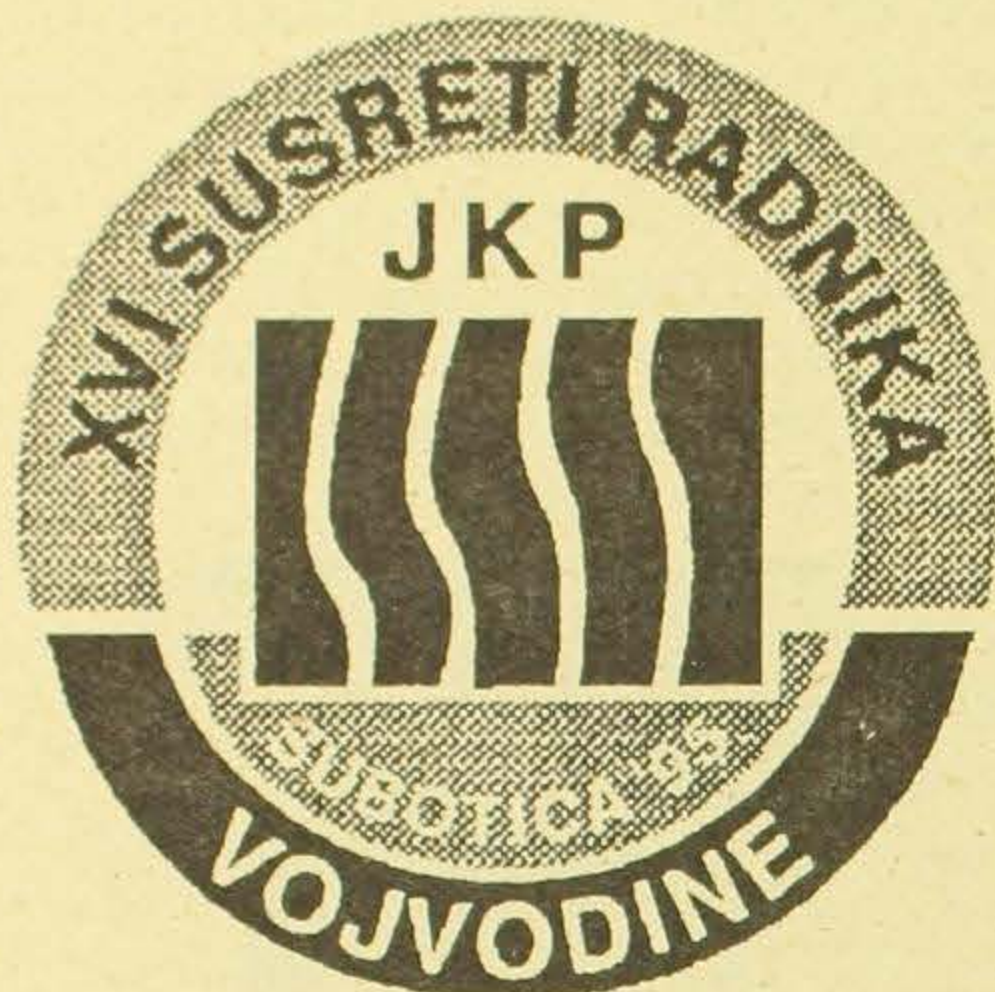
Voda i sunčeva svetlost.

Dodaci:

Kao vitaminski dodatak može se nabaviti u vidu kalcijum-rotata.

Lični savet:

Ovaj vitamin nije dovoljno istražen da bi se mogle davati neke preporuke.

XVI. susret radnika JKP Vojvodine Tales na Paliću

Od 23. do 25. juna na Paliću će se održati tradicionalni susret radnika javnih komunalnih preduzeća Vojvodine. Takmičenje će imati radni sportski karakter. Održaće se i okrugli sto

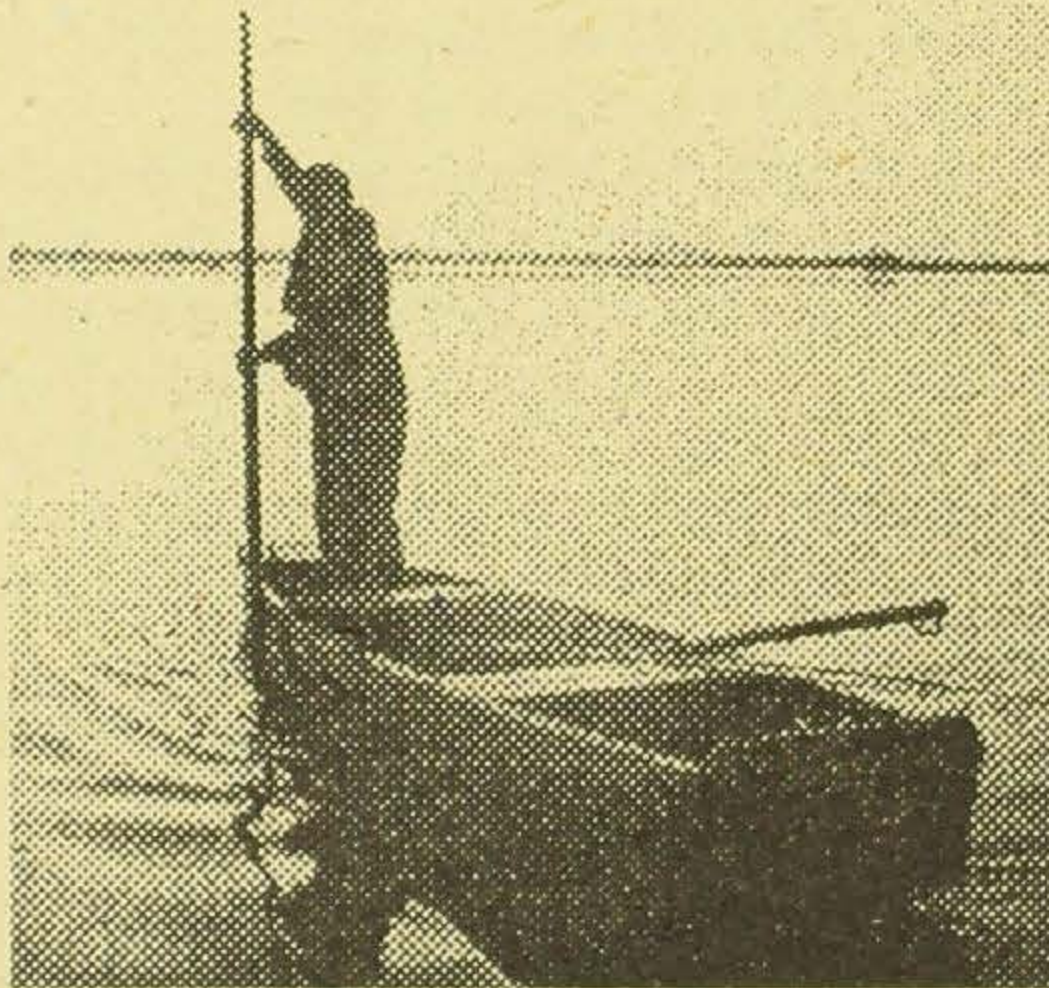
direktora JKP na temu „Organizaciono-vlasničko prestrukturiranje JKP-a” u vili „Viktorija” (kod „Babela”) na Paliću.

Domaćin ovog susreta je „Vodovod i kanalizacija”, „Čistoća i zelenilo” i „Komgrad” iz Subotice.

Očekuje se preko hiljadu učesnika.

Geslo ovog susreta moglo bi biti: „voda je osnova svega; čistoća je umiveno lice grada, a zelenilo pluća grada”.

(o. o.)

Zanimljivosti iz pčelarstva Pčele ubojice

Selekcija s neželjenim posledicama

Jedan selekcionar je 1956. godine uveo u Brazil afričku medonosnu pčelu. Htio je ukrštanjem ove pčele s europskom dobiti pčelu prilagođenu životnim uvjetima Južne Amerike. Jer, afrička medonosna pčela odlikuje se brzim ljetom, vrlo plodnim maticama i velikom proizvodnjom propolisa. Sakupljanje nektara počinje rano ujutro a završava čak dva sata nakon zalaska sunca.

Kao rezultat ukrštanja dobila se hibridna afrikanizirana pčela, koja upola više proizvodi meda od europske i bolje i učinkovitije oprašuje tropske i subtropske biljke. No, ove pčele su se pokazale vrlo agresivne i opasne, zbog čega su i dobile ime „pčele ubojice”.

Ako ih čovjek ili životinja uznemire, napadaju u velikom broju. Takav susret se često završava tragično po onoga tko ih je uznemirio! Vrlo su uporne i nije rijedak slučaj da napadnu skupinu ljudi. Oko osam puta su razdražljivije od europskih pčela i roje se mnogo češće. Roj za godinu dana može preletjeti oko 80 km i mogu se raseliti na 320 do 480 km.

Zanimljivo je da se u rojevima europskih pčela pojavljuju osobine afrikaniziranih srodnika. Ova pojava je posljedica sparivanja matice europskih pčela s trutovima afrikaniziranih srodnika, pa se stoga kod radilica javljaju osobine i afričkih i europskih pčela. U rojevima s hibridnim pčelama europske pčele radilice ne žive dugo.

(„Méhész Újság” – Mađarska; preveo a. z.)

Treća „Šansa” poljoprivredni Žetva = problemi

Nastavljajući tribinu „Šansa” uredništvo lista pozvalo je šestoricu gostiju da u utorak 20. lipnja, govori o predstojećim žetvenim radovima i problemima vezanim za njih.

Svoje sudjelovanje na tribini, koja počinje u 20 sati u „Bunjevačkom kolu”, potvrdili su Antun Skenderović (zemljoradnik iz Subotice), Ljudevit Vujković Tunić (Narodna seljačka stranka), mr. Ivan Rudinski (Nezavisni sindikat zemljoradnika Vojvodine), Ivica Čović (ZZ „Salaš”), Blaško Kopilović (savezni zastupnik) i predstavnik Socijalističke partije Srbije.

Očekujemo vas, cijenjeni čitatelji, da svojim prisustvom i uključivanjem u razgovor doprinesete kvaliteti tribine koju će voditi naš novinar Dragan Vidaković.

Navratite u poljoprivrednu apoteku

„AGROSU”

Stari Žednik, Žarka Zrenjanina 11

Telefon: 787-043

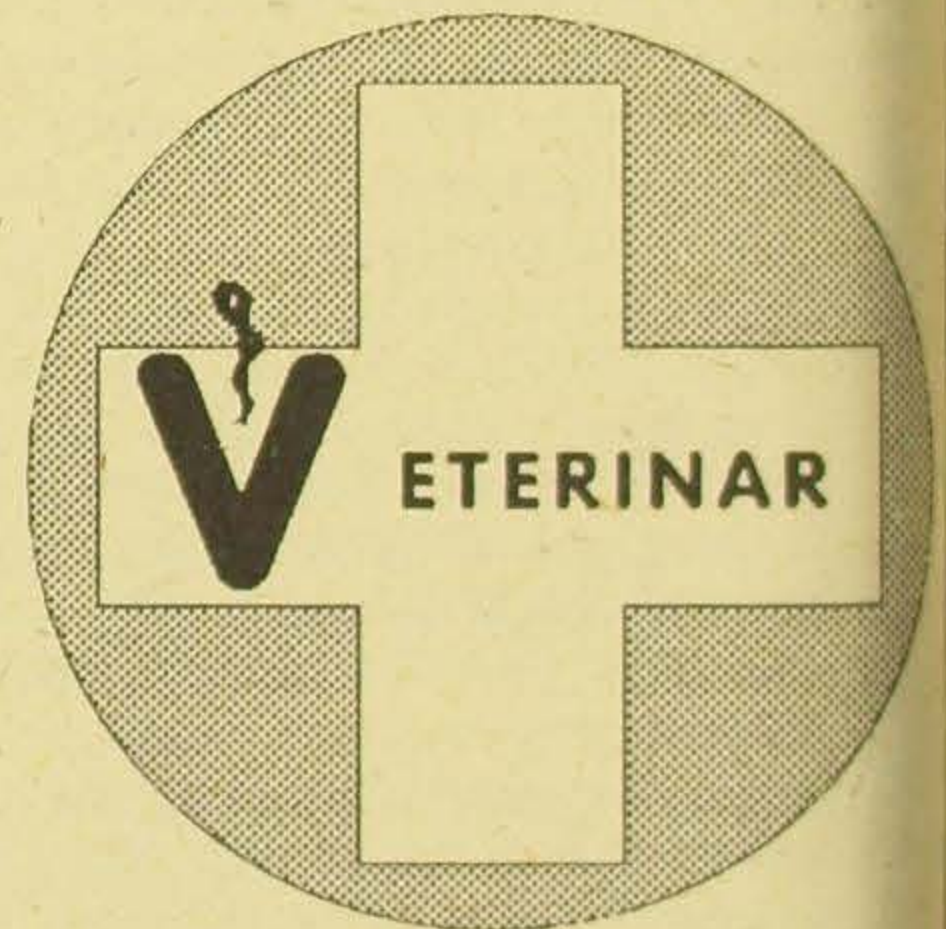
Tornjoš, Maršala Tita 31

Telefon: 841-006

Za svakog ponešto,

a za zemljoradnike najviše.

Nudimo Vam kvalitetnu semensku robu, sredstva za zaštitu bilja, stočnu hranu, koncentrate i premikse od „Veterinarskog zavoda” Subotica, mineralna đubriva, alatke, kućnu hemiju i još mnogo stosta drugog.

PRIVATNA VETERINARSKA STANICA

„VETERINAR”

Trg Paje Kujundžića 2/a

(kod Senćanske crkve)

telefon: 024/39-229

Radno vreme u ambulanti:

– radnim danom od 7 do 19

časova

– nedeljom od 8 do 11 časova

forizmi

Samovoljna inertnost jeste lopovluk na samom sebi.

Duhovnim angažiranjem pokrećemo enost koja nas oplemenjuje, čini nam taj i stvara satisfakciju.

Uobražen čovjek jeste hipohondar vlašićine.

Bijeda dosiže svoj vrhunac kada se potraži od bijednika.

Pseudo-povijest je arija u izvedbi trube.

Moralni alibi izlazi iz tame kada zakriškrice kajanja ili pravdanja za počinjena zla.

„Mali čovjek” najbrže dokaže svoj titet”.

Povijest je mrtva! Živjela Arheologija!

Tko mnogo razmišlja o prošlosti, neman je za sadašnjost, a užasava ga budnost.

Heureka! radosno je uskliknuo in, a potom je gorko zaridao.

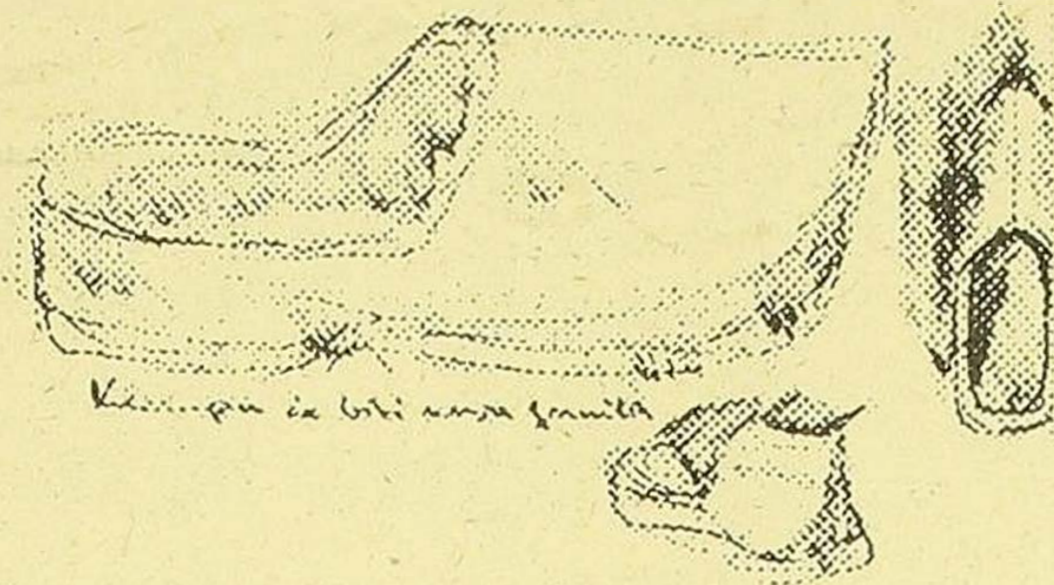
Željko Skenderović

Nama je dovoljno da znate za nas

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 1 telefon: (danonoćno): 024/51-514
- Bajmok, JNA 3 (u cvjećarnici „Marta”) telefon (danonoćno): 024/762-024
- Palić, Joó Lajos 18 (u cvjećarnici „chidea”), telefon: 024/752-759
- Horgoš, Borisa Kidriča 7, telefon (danonoćno): 024/792-202
- Novi Kneževac, Maršala Tita 16

DIVAN

Taki sam bisan, da vam ne kažem. Ta, što bi kazli, puknit od bisa. Svi okolo laju, al kad ja ćavrnem, kažu: seperatišta, cocolišta, fašista, komeništa... Izgleda da je danas najpametnije ladit gujcu u mlakoj vodi. Kako sva čeljad, tako i ti.

Zašto ovo divanim? Pa, mal nisam odveden u laktanju jel sam na javnom mistu (draže bi mi bilo u javnoj kući) izlanio nikeri koje nisu bile za uvo nikog špiclova. Još kake teške riči sam lanio: **tenkovi!** A šta šteže od tenka. Doduše, lade su teže, al nji, kad na jutro voštım rad benzina u Madžarsku, još nisam vidio po Somborskom putu. Država se posli fali kako su seljaci puni nafte i što je još sramockije da je to njezina zasluga. Ta valjda znamo kako se država paštri za nas. Oma će ti kogod utrčat u rič ko balavi Mate u kiselnu: a vraćena zemlja? Jeste, kurtala bilo i zemlje. Pa da je država imala s čime radit, ne bi je ni vraćala. Sad ispalo da je država dobra, a paori naopaki pa neće da plaćaju porez i samo štogod zanovetaju. Još samo čekam kad će država napujkat sirote penzionere na nas, jel je taka zvanijska politika. Paori nisu colovali porcije, penzioneri-

ma fasolaš kasni misec, pa i podrug miseca. E pa sad, ko je tu glupav? Jel oni što lade criva priko televizora, jel ishasnirani radnici?

Pa valjda se zna da paori plaćaju u četri frtalja, a penzioneri tribaju dobit penziju svakog prvog, i to da njim poštaš donese! Al, oš očin. Nit paori plaćaju (a zna se i zašto ne plaćaju) nit poštaši donose mirovine. Ako ne znate zašto, pitajte državu pa ćete se od nji naslušat istine. Baš sam o tim divanio s jednim proleterom koji je, a bilo mi ga zdravo žavo, plako kad je pripovido. Kaže on kako je skoro četrdeset godina učio dicu poštenju, moralu i kako se nepoštenje ne isplati i da su u laži kratke noge. I sad, kad gleda svoje đakove, svi koji su ga slušali i tili živit kako i je učio stoje u red prid kazanom narodne kujne, a bečari i opajdare što su bižali oko škole dile ranu onima dobrima. Za poštaše su kazali da zdravo tušta zarade od bakšiša, pa da nam se društvo ne dili, raslojava ko onaj što kaže, a i da se penzioneri više družu – nek čekaju prid poštam i bankama.

E, divan ko divan, a uopće to nisam tio kazt. Tio sam izružit Paju čerez tenkova. Al bio je u pravu kad je kazo: „Nije svaki muški koji nosi flundre”.

Grga

Teška voda

Cijepanju atoma mržnje, te njegova oslobodena energija gadosti u reaktoru ludosti, potrebna je teška voda radi ublaživanja srahotnih posljedica. Nju osigurati u dovoljnoj količkoi nije lako. Osobito u današnje vrijeme ekologične novinarske misli. Eko-misliteljke, trenutačno na radnom mjestu starinarki u novinarstvu, u nekim su zastarjelim i prevazidenim starinama tipa novina osuli nuklearnu paljbu na pokušaje lokalne samouprave glede skrbi ove rijetke tekućine. Ali, glede &, ujedno, unatoč, besprijeckorno opisana mržnja završila je u nakladi od svega par tisuća. Na radost Subotičana, a na sveopću žalost eko-milosrdnica bogolike mržnje.

ELEKTRO-MIX

MIX SUBOTICA

INSTALACIJE
EL. UREĐAJI
APARATI ZA
DOMAĆINSTVO

Tel: 024 / 35-174
Sonje Marinkovića 31.

Vrsta štampe (IV.)

Kod maraka izradenih, tj. štampanih u tehnici kamenotiska (litografija)

mo da su štampane u ravnoj štampu. Pomoću specijalnog tuša ili krede na kamenoj ploči (nekoć), odnosno na metalnoj (danas) formira se crtež. Kekim putem ploča se pripremi da se crtež prima samo boju. Ploča i crtež su u ovom slučaju praktički ravni, i u ovoj vrsti štampe ne vrši se nikakav utjecaj na papir. Štamparski kalup ne pritiska na konturu slike (kao kod knjigo-

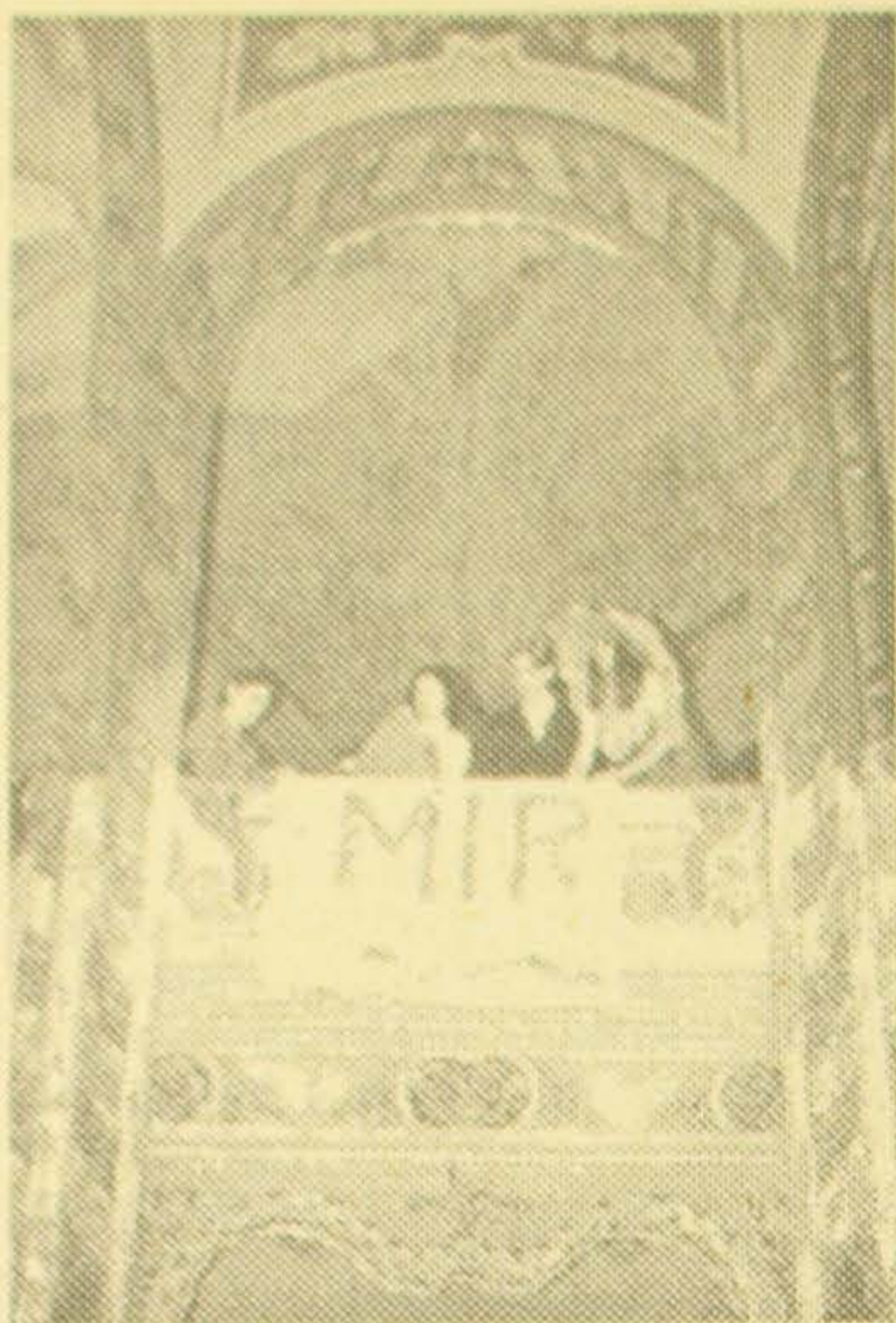
tiska), a ni crtež se ne može prepoznati na gornjoj površini marke (kao kod duboke štampe). Za ovu vrstu štampe postoji jedan karakterističan naziv ili konstatacija: ova štampa nema nikakve naročite znake raspoznavanja. Marka izrađena ovom tehnikom nema tipičnih znakova raspoznavanja, nije plastična, a konture nisu oštre.

Ofset štampa je također jedna vrsta ravne štampe. Kod svih ostalih vrsta štampa proces prijenosa otiska sa štampane ploče na papir je direktan kao kod ofset štampe. Između se nalazi jedan gumeni valjak. Ovaj način štampa je posredan, jer se crtež sa štamparske ploče (valjka) prenosi na gumeni valjak i tek sa ovoga na papir. Marke štampane ofset tehnikom lako

je preoznati, budući da gumeni valjak vrši neposrednu funkciju štampanja, te dovodi do toga da je oštrina slike mnogo slabija. Slika marke djeluje meko, neoštro, nejasno, skoro kao razlivena. Boja koja se koristi za ofset štampu suši se veoma brzo. To uvjetuje upotrebu papira bez sjaja i ovo je jedna karakteristika raspoznavanja kod maraka štampanih ofset tehnikom.

U povijesti štampanja maraka postoji više slučajeva da se koristilo po dvije vrste štampe: bakrotisak sa ofset štampom, čelikorez s knjigotiskom i linijska duboka štampa sa raster dubokom štampom. Danas, u modernoj eri štampanja, ove bravure dvije vrste štampanja više se ne koriste.

Ljudevti Vujković Lamić

Tužno

Nemamo riječi kojima bismo mogli odrediti dječju želju da odrasli žive u miru. Odrasli vole druge igre.

Prema informaciji Organizacijskog odbora Međunarodnih ljetnjih kazališnih igara na Paliću za sve predstave bit će osiguran prijevoz autobusom. Polasci su zakazani za 19 sati i 45 minuta ispred željezničkog kolodvora, a povratak u 23 sata ispred „Letnje pozornice“.

Obnovite pretplatu

Naš list polako zaokružuje prvu godinu postojanja. Podsjećamo i molimo naše čitatelje da obnove pretplatu.

U cilju da i naredne godine napišemo tekst slične sadržine.

Jedna stara kofa se tuži drugoj:

- Esi vidila tog čovika: troje, sve edno za drugim me tili privarit.
- E, drugo moja - druga će njoj ko matora
- triba imat pameti. Koji će mene privarit taj se nije još rodio.

A edan dida to sluša, pa će oma ovoj mudrici:

- Snašo, daj ti meni frtalj skorupa.
- U čega ću, kad ništa nemaš u rukama?
- A dida njoj praznu duvankesu od mijura.
- Bože čovče, ko je to još vidio da se skorup nosi u duvankesi?!
- ova će opet mudrovat.
- A dida njoj:
- Onaj koji je gledao! Samo ti pošteno izmiri.

Iz starog tiska

Berlin

Kako novine javljaju u Nimačkoj se od krompira proizvadjaju boje, alkohol, čokolada i pivo. Mnogi su ovu vist čitali sa čuđenjem. Medutim nas Subotičane ova vist nije nimalo začudila, jer kod nas se već odavno od vode pravi vino i mliko, a osim toga mnogi često prave od buve slona. Prema tome Nimeci prema nama nisu ništa.

Razgovor na šandorskom tramvaju

Jednog Švabu iz Šandora upita kondukter šandorskog tramvaja:

- Je li istina da se švabe opamete kada navršše četrdeset godina života?
- Možda je i tako, odvrati ravnodušno Švabo.
- A šta rade, ako se ne opamete ni nakon toga? - opet će kondukter.
- Onda postanu tramvajski kondukteri - glasio je kratak odgovor.

Razgovor Pučkoj kasini

- Jesi li čuo da je opet poskupio benzin?
- Nemaš li, možda, automobil kada te toliko nervira?
- Ne, nego kupio sam nov upaljač.

„Bunjevačko žackalo”, 7. ožujka 1940.

Manipulacije

Sudeći po pisanju nekih subotičkih novinara svaka akcija, gesta, mig ili pokret rukom koji rastjeruje komarce čelnika lokalne samouprave za njih je opasna nacionalistička zavjera, a ako je potrebno i manipulacija i to ni manje ni više djecom.

Tako oni doživljavaju Suboticu, svijet i demokraciju.

Pitamo se što bi pisali kada bi se lokalna samouprava odlučila da u centru grada podigne objekte za nužne potrebe subjekata.

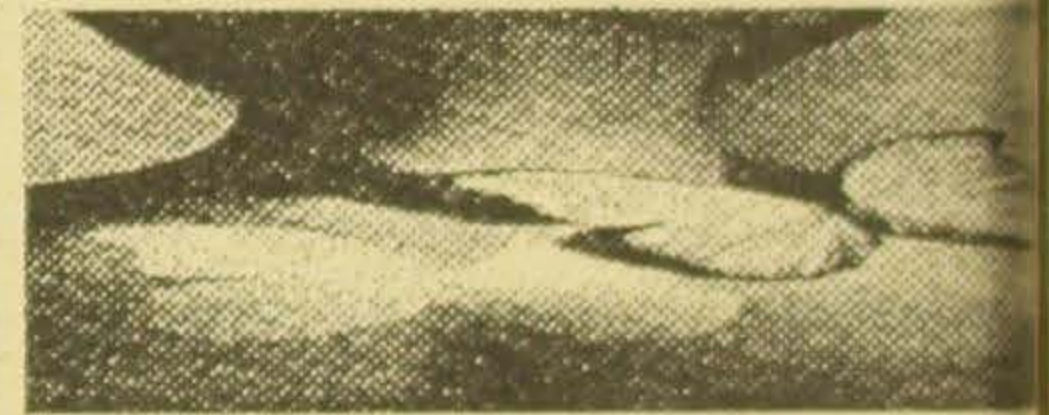
Godišnja skupština KUD „Bunjevačko kolo”

U nedjelju 19. lipnja 1995. godine s početkom u 18 sati održat će se u velikoj dvorani Društva, Preradovićeve 4, Izborna skupština KUD „Bunjevačko kolo”.

I ovim putem pozivamo članove i simpatizere „Bunjevačkog kola” da sudjeluju u radu Skupštine.

Soros

Kada se pruženoj ruci pomoći i nadmenosti i arogantnog osjećaja sa modovoljnosti odvrati mrkim pogledom, u stavu mirno i stisnutim pesnicama, te mu se otkaže gostoprinstvo, to sigurno može biti pokazatelj bolećivog stanja duha. Jer, na nesigurnosti i nepovjerenju izgrađeni sustavi samoobmanljive obrane lako pleću mrežu unutarnjih i vanjskih neprijatelja. I snaga se onda pokazuje na nezštićenom gostu, koji se radom očituje. Grijech mu je jedino što kriterij za dodjelu pomoći nije pod partijsko-državnom kontrolom. Stoga, po volji moćnika zakladi „Soros” nije mjesto ovdje. Tko je sljedeći?

Bunjevačka narodna pripovitka

SKORUP U DUVANKESI

Kad baš oče, kofa mu izmiri frtalj skorupa, a kad je espap bio ve u duvankesi, dida će zapitat:

- Šta to košta?
- Forintača.
- E, a ja toliko novaca nemam.
- Pa šta ćemo onda? - kofa se uzbunila i uzjogunila.
- Ništa drugo već evo tebi natrag tvoj skorup - pa će iz duvankesi u lonac.

Kad je kofa vidila da će joj zagaditi sav lonac ona otrže skorup pa će zagrajit, a dida izvadi forintaču, al novu novcatu:

- Kad sam te već privario, onda možem i platit.

*Kazivao: Stipe Šević - Cvancik
Zabilježio i obradio: Balint Vujkov*